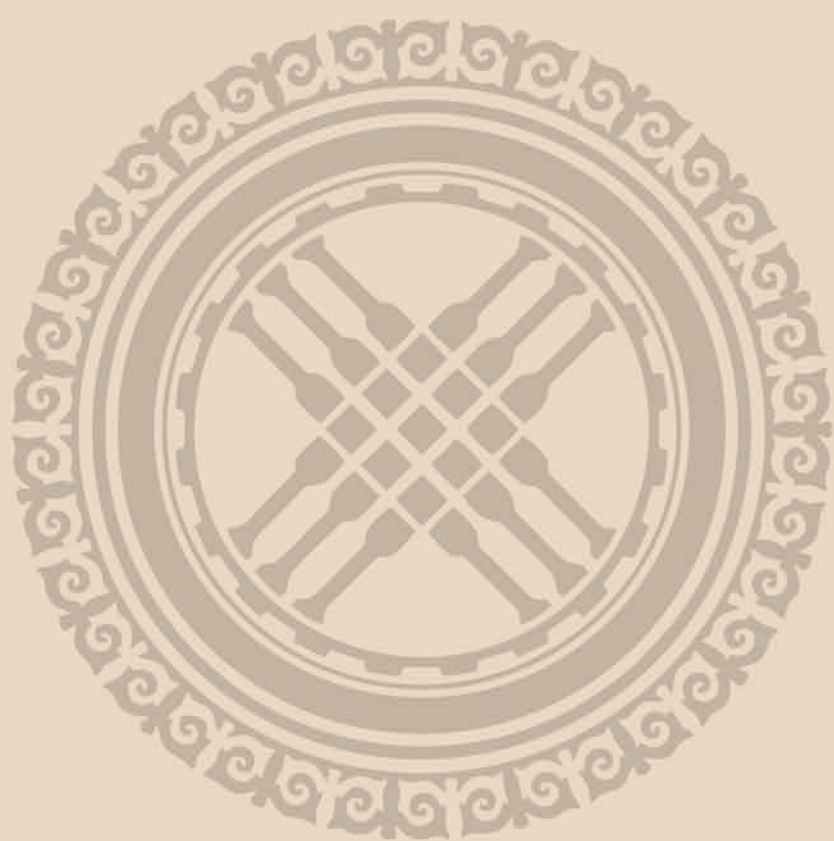

- 6** 30 жыл ішіндегі ҚХА жетістіктері
Достижения АНК за 30 лет
- 10** Қоғамдық келісімнің қазақстандық моделі
Казахстанская модель общественного согласия
- 18** ҚХА-ға 30 жыл – халықтық дипломатияның ерекшеліктері
30 лет АНК – особенности народной демократии
- 24** Табыстың, жасампаздық пен елге қызмет етудің 35 жылы
35 лет успеха, созидания и служения родному Казахстану
- 32** Қазақстандағы бейнелеу өнері мектебі
Мәдениеттерді біріктіру тәжірибесі
Казахстанская школа изобразительного искусства.
Опыт соединения культур

- 40** К-PARK – достық пен табыстың тарихы
К-PARK – история дружбы и успеха
- 46** Менің тарихым
Моя история
- 50** Үнсіз поэзия
Немая поэзия
- 54** Иван Сауэр: менің байлығым – халқымыздың өмір сапасы
Иван Сауэр: мое богатство – качество жизни наших людей
- 58** Қарашаңыраққа 30 жыл
30 лет большому Дому
- 62** Махмұд Ескіндіров: Қазақстанның игілігі үшін жұмыс
істеп жүргеніме мақтанамын
Махмұд Ескиндиров: я горжусь, что работаю
на благо Казахстана
- 68** Алуан тілді театр
Театр на разных языках
- 74** Күн батпайтын ел
Страна незаходящего солнца
- 78** Танымал қазақстандық-замандастар
KISTORY нұсқасы бойынша
Выдающиеся казахстанцы-современники по версии KISTORY

KISTORY № 1(9), 2025

Главный редактор	Константин Ким
Шеф-редактор	Алина Гатина
Дизайнер	Владимир Воробьёв
Иллюстратор	Роман Захаров
Фотограф	Владимир Хан
Корректоры	Мархабат Шойбекова, Галина Абрамова
Переводчик на казахский язык	Едильбек Дуйсен
Переводчик на корейский язык	Наталья Нам

Авторы номера:

Наталья Калашникова, Александра Ким, Олеся Клименко, Камилла Ли, Ольга Малышева,
Ахмед Мурадов, Айгуль Садвокасова, Юрий Серебрянский, Диана Сон,
Туглук Тохтамов, Владимир Хан

Обложка: Роман Захаров

Финансы: Сандугаш Абдикаримова

Отдел рекламы

(727) 236-07-14

В журнале использованы фото Жаннура Сыдыкова, предоставленные авторами, а также фото с сайтов:
assembly.kz, ru.pinterest.com, unsplash.com, ru.freepik.com, informburo.kz,
www.nur.kz, sputnik.kz, olympic.kz, aspangallery.com

Журнал зарегистрирован в Министерстве информации и общественного развития Республики Казахстан
Свидетельство № KZ77VPY00067998 от 11.04.2023
Издается с апреля 2023 года. Выходит 1 раз в квартал
Тираж 500 экз.

Адрес редакции

050010, Казахстан, г. Алматы, ул. Гоголя, 2
Тел/факс (727) 236-07-14
E-mail: gazeta.koreilbo@gmail.com

Учредитель и издатель журнала

ТОО «Редакция газеты «КОРЕ ИЛЪБО.КЗ»,
050010, Казахстан, г. Алматы, ул. Гоголя, 2. Тел.: (727) 236-07-14

Отпечатано в типографии ТОО «Print House Gerona»,

г. Алматы, ул. Сатпаева, 30а/3, оф. 124, тел. (727) 250-47-40

Журнал распространяется на бесплатной основе в корейских сообществах Казахстана,
во всех региональных филиалах Ассоциации корейцев Казахстана,
в Посольстве и Генеральном консульстве Республики Корея,
в южнокорейских организациях и компаниях, работающих в Казахстане

Все права защищены. Материалы, опубликованные в журнале, – собственность ТОО «Редакция газеты «КОРЕ ИЛЪБО.КЗ»
Любое воспроизведение допускается только с письменного разрешения редакции со ссылкой на источник
Журнал «KISTORY» не несет ответственности за достоверность информации в рекламных материалах

Марат ӘЗІЛХАНОВ

Қазақстан халқы Ассамблеясы
Төрағасының орынбасары

Құрметті достар, әріптестер!

Бірлік, бейбітшілік пен келісім – қарқынды дамытын қоғамның іргелі құндылықтары. Олар полиэтникалық Қазақстанда бір шаңырақтың астында 100-ден астам түрлі мәдениет, дәстүр мен тілдерді біріктіре отырып, даму мен тұрақтылықтың берік негізіне айналды. Қазақстан халқы Ассамблеясы қоғамды біріктіруге және бірегей этносаралық бейбітшілікті сақтауға ықпал ете отырып, осы қағидаттарды нығайтуда негізгі рөл атқарады. Биыл біз Қазақстан халқы Ассамблеясының 30 жылдығын атап өтудеміз.

Осы отыз жылда Ассамблея этносаралық бірлік пен қоғамдық келісім қағидаттарын жүзеге асыра отырып, мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігіне айналды. Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев атап өткендей, Ассамблея азаматтық бірегейлікті нығайтуда және қоғамды біріктіруде маңызды рөл атқарады. Мемлекет басшысы бірлік пен ынтымақтастық барлық мемлекеттік саясаттың басты құндылықтары және өзгермейтін бағдары болып қала беретінін тілге тиек еткен болатын.

Біздің этномәдени бірлестіктеріміз өз этностарының дәстүрі мен мәдениетін сақтап қана қоймай, сонымен қатар сенім, толеранттылық және өзара құрмет рухын дамытуға ықпал ете отырып, қоғамдық өмірге белсене қатысады.

Бұл мерейтой – жүріп өткен жолымыз бен қол жеткізген табыстарымызды паш етеді. Біз 30 жылдық мерейтойымызға мықты заңнамалық базамен, білім беру, мәдениет және әлеуметтік саясат салаларындағы көптеген табысты жобаларымызбен жеттік. Бүгінде Қазақстан – өзара құрмет пен мәдени әралуандықтың, тиімді этносаралық өзара іс-қимылдың, әлеуметтік тұрақтылық пен тұтастықтың үлгісі.

Сіздерді Қазақстан халқы Ассамблеясының 30 жылдығымен шын жүректен құттықтаймын! Зор денсаулық, Қазақстанда бірлік пен келісімді нығайту жолында жаңа табыстар мен жетістіктер тілеймін! Біздің бірлескен жұмысымыз оң нәтиже беріп, еліміз әрі қарай да бүкіл әлем үшін үйлесім мен ынтымақтастықтың жарқын үлгісі ретінде таныла берсін.

Уважаемые друзья, коллеги!

Единство, мир и согласие – фундаментальные ценности, на которых строится процветающее общество. В полиэтническом Казахстане они стали прочной основой для развития и стабильности, объединяя под одним шаныраком более 100 разных культур, традиций и языков. Ассамблея народа Казахстана играет ключевую роль в укреплении этих принципов, содействуя консолидации общества и сохранению уникального межэтнического мира. В этом году мы отмечаем 30-летие Ассамблеи народа Казахстана.

За эти три десятилетия ассамблея стала неотъемлемой частью государственной политики, неизменно продвигая принципы общенационального единства и общественного согласия. Как отметил Президент Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев, ассамблея играет ключевую роль в укреплении гражданской идентичности и консолидации общества. Глава государства подчеркнул, что единство и солидарность всегда были и будут главными ценностями и неизменным ориентиром всей государственной политики.

Наши этнокультурные объединения не только сохраняют традиции и культуру своих этносов, но и активно участвуют в общественной жизни, способствуя развитию духа доверия, толерантности и взаимного уважения.

Этот юбилей – значимое событие, символизирующее пройденный путь и достигнутые успехи. К своему 30-летию мы подошли с сильной законодательной базой и множеством успешных проектов в сферах образования, культуры и социальной политики. Сегодня Казахстан – это пример взаимного уважения и культурного многообразия, эффективного межэтнического взаимодействия, социальной стабильности и сплоченности.

Искренне поздравляю вас с 30-летием Ассамблеи народа Казахстана! Желаю крепкого здоровья, новых успехов и свершений на пути укрепления единства и согласия в Казахстане. Пусть наша совместная работа приносит положительные результаты, а Казахстан остается примером гармонии и солидарности для всего мира.

С уважением,

Марат АЗИЛЬХАНОВ,
*заместитель Председателя
Ассамблеи народа Казахстана*

30 ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ҚХА ЖЕТІСТІКТЕРІ

Қазақстан халқы Ассамблеясы – 1995 жылғы 1 наурызда Қазақстан Республикасының Президентінің Жарлығымен құрылған. Ассамблеяның негізгі міндеті – елдегі этносаралық тұрақтылық пен келісімді қамтамасыз етуді көздейтін этносаралық қатынастар саласындағы мемлекеттік саясатты жүзеге асыру.

Ассамблея народа Казахстана основана 1 марта 1995 года по Указу Президента Республики Казахстан. Главная задача ассамблеи – реализация государственной политики в сфере межэтнических отношений, которая обеспечивает стабильность и согласие в межэтнических отношениях страны.

ДОСТИЖЕНИЯ АНК ЗА 30 ЛЕТ

Тәуелсіздік жылдарында ҚХА мәдениетаралық және этносаралық диалогтың бірегей институты, «халықтық дипломатияның», мемлекет пен азаматтық қоғамның өзара іс-қимылының пәрменді құралы болып табылатынын дәлелдеді. Қоғам этносына қарамастан қазақстандықтардың азаматтық құндылықтары мен бірегейлігін дамытуды, елдің дамуы үшін ішкі жауапкершілікті, қоғамдық келісім мен жалпыұлттық бірлік саясатын іске асыруды Тәуелсіз Қазақстанның негізі ретінде таниды.

ҚХА мемлекет пен этностық қоғамдастықтар арасындағы байланыстырушы буын бола отырып, жалпыұлттық бірлік пен этносаралық келісімді нығайтуда маңызды рөл атқарады. Ұйым этносаралық қатынастар саласындағы мемлекеттік саясатты әзірлеуге және іске асыруға жәрдемдеседі, түрлі этностық топтардың өкілдерімен консультациялар өткізеді, этномедиация арқылы даулы жағдайларды шешуге ықпал етеді және түрлі мәдени және білім беру іс-шараларын ұйымдастырады. Осылайша, ҚХА Қазақстандағы қоғамдық бейбітшілік пен тұрақтылықты сақтау үшін маңызды құрал болып табылады.

ҚХА қызметі 30 жыл ішінде:

- қазақстандық бірегейлік пен азаматтық негізінде этностардың консолидациясы мен интеграциясы қамтамасыз етілді;
- Ассамблея консультативтік-кеңесші органнан парламенттік өкілдік құқығы бар конституциялық институтқа өзгертілді;
- ҚР МАМ жанынан Этносаралық қатынастарды дамыту комитеті мен Қолданбалы этносаяси зерттеулер институты құрылды;

За годы независимости АНК доказала, что является уникальным институтом межкультурного и межэтнического диалога, действенным инструментом «народной дипломатии», взаимодействия государства и гражданского общества. Развитие гражданских ценностей и идентичности у казахстанцев, внутренней ответственности за развитие страны, реализация политики общественного согласия и межэтнического единства вне зависимости от этнической принадлежности признается обществом как основа Независимого Казахстана.

АНК выполняет важную роль в укреплении единства и согласия, выступая связующим звеном между государством и этническими сообществами. Организация содействует разработке и реализации государственной политики в сфере межэтнических отношений, проводит консультации с представителями различных этнических групп, способствует разрешению споров через этномедиацию и организует различные культурные, просветительские и образовательные мероприятия. Таким образом, АНК является важным инструментом для поддержания общественного мира и стабильности в Казахстане.

За 30 лет деятельности АНК:

- обеспечена консолидация и интеграция этносов на основе казахстанской идентичности и гражданства;
- Ассамблея трансформировалась из консультативно-совещательного органа в конституционный институт с правом парламентского представительства;
- при МКИ РК созданы Комитет по развитию межэтнических отношений и Институт прикладных этнополитических исследований;

– Қазақстан халқы Ассамблеясы парламенттік өкілдіктің жаңа құралына ие болды. Енді Мемлекет басшысы ҚХА ұсынысы бойынша тағайындайтын ҚР Парламенті Сенатының 5 депутаты заңнамалық деңгейде кері байланысты, қоғамдық бақылауды қамтамасыз етуге және ассамблеяны этностар мүдделерінің жиынтығы ретінде білдіруге жұмылдырылды;

– Парламентте бірлік пен қоғамдық келісімді нығайту мәселелерімен айналысатын «Бір ел – бір мүдде» жаңа депутаттық бірлестігі құрылды. Оның айырмашылығы, топ бұрынғыдай Мәжілісте ғана жұмыс істемейді, палатааралық болып табылады. «Бір ел – бір мүдде» депутаттық тобының құрамында 30 депутат бар: 10 – Сенаттан және 20 – Мәжілістен;

– Ассамблея елді қоғамдық-саяси жаңғыртуда маңызды рөл атқарды, реформаларды қоғамдық қолдауды кеңейтуге және барлық этностарды мемлекет дамуының стратегиялық міндеттерін шешуге ықпал етті. Саяси реформалар бағдарламасының тарихи маңызды нәтижесі азаматтық қағидаттары негізінде барлық этностардың біртұтас ұлтқа кірігуінің жаңа тұғырнамасын қалыптастыру болды;

– халықаралық стандарттарға сәйкес қазақстандық этностардың тілдерін, дәстүрлерін, мәдениеттерін дамыту үшін жағдайлар жасалды;

– қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретінде біріктіруші рөлін таныту қамтамасыз етілді;

– Қазақстан этностары тарапынан этносаралық қатынастарды саясиландырмау қамтамасыз етілді;

– Қазақстанның этностарына сыртқы ықпал ету факторының және олардың сыртқы саяси күштер мүдделерін іске асырушыға айналуын болдырмау шаралары жүзеге асырылды.

– Ассамблея народа Казахстана обрела новый инструмент парламентского представительства. Отныне 5 депутатов Сената Парламента РК, назначаемые Главой государства по предложению АНК, призваны на законодательном уровне осуществлять обратную связь, общественный контроль и представлять Ассамблею как совокупность интересов этносов;

– в Парламенте создано новое депутатское объединение «Бір ел – бір мүдде», занимающееся вопросами укрепления государственного единства и общественного согласия. Его отличие в том, что группа является межпалатной, а не функционирующей только в Мажилисе, как это было ранее. В состав депутатской группы «Бір ел – бір мүдде» вошли 30 парламентариев: 10 – от Сената и 20 – от Мажилиса;

– Ассамблея сыграла важную роль в общественно-политической модернизации страны, способствовала расширению общественной поддержки реформ, вовлечению всех этносов в решение стратегических задач развития государства. Исторически важным результатом программы политических реформ стало формирование новой платформы интеграции всех этносов в единую нацию на принципах гражданства;

– созданы условия для развития языков, традиций, культур казахстанских этносов в соответствии с международными стандартами;

– обеспечено признание объединяющей роли казахского языка как государственного;

– обеспечена деполитизация межэтнических отношений со стороны этносов Казахстана;

– предотвращен фактор внешнего влияния на этносы Казахстана и превращение их в проводников интересов внешних политических сил. ❏

ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМНІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МОДЕЛІ

Айгүл **СӘДУАҚАСОВА**,
ҚР МАМ Қолданбалы этносаяси
зерттеулер институты
директорының орынбасары,
әлеуметтану ғылымдарының докторы

КАЗАХСТАНСКАЯ МОДЕЛЬ ОБЩЕСТВЕННОГО СОГЛАСИЯ

Айгуль **САДВОКАСОВА**,
заместитель директора Института
прикладных этнополитических исследований
МКИ РК, доктор социологических наук

Ассамблея Қазақстанның тәуелсіздігінің алғашқы жылдарында құрылды. Ол Қазақстанда тұратын барлық этностарды біріктіруші алаңға айналды. Мемлекет басшысы Қ.-Ж.Тоқаев «Әділетті Қазақстан: бірлік, тұрақтылық, даму» атты XXXII сессиясында айтып өткендей: «Ассамблея – еліміздің саяси жүйесінің аса маңызды бөлігі. Бұл құрылым ел бірлігін нығайтуға орасан зор үлес қосып келеді. Ассамблеяның қызметіне көптеген азаматымыз атсалысып жүр».

2021 жылғы Ұлттық халық санағының мәліметтері бойынша Қазақстанда 124 этникалық топтың өкілдері тұрады. Этникалық әралуандық еліміздің негізгі әлеуметтік артықшылығы әрі мәдени капиталы болып қала береді. Президент Қ.-Ж.Тоқаев бірнеше рет атап өткендей: «біз мақтанш ететін этномәдени әралуандығымыз ешқайда жоғалып кетпейді. Керісінше, біртұтас азаматтық негіз есебінен нығая түседі. Елімізде түрлі мәдениет дәстүрлері қазақстандық бірегейліктің берік іргетасы болып қаланып, өзінше тән айрықша өмір сүру салты қалыптасты. Осынау ерекше бірегейлігіміз уақыт тезіне төтеп беріп, қоғамдық сананың өзегіне айналды».

Тарихқа қайта оралайық. 1991 жылдың желтоқсанында Қазақстан тәуелсіз, егемен мемлекетке айналды. Еліміздің Кеңес Одағынан этникалық құрылымы түбегейлі өзгерген, күрделі этномәдени және этноконфессионалдық құраммен шыққаны белгілі. Қоғамдық санада репрессиялар мен депортациялар туралы естеліктер әлі де ұмытыла қоймаған еді, сондай-ақ жылдар бойы қалыптасқан коммунистік партия мен партиялық басшылыққа деген сенімсіздік те болды. Этникалық алуантүрлілікке негізделген, бірақ оны катал жүйе арқылы басып-жаншып тастаған мемлекеттің құлауына байланысты жаңа мемлекеттің моделіне қандай болатыны туралы күдіктер мен алаңдаушылықтар пайда болды. Қандай мемлекет құрылатындығы және ол мемлекеттің азаматтары кім болатыны деген сұрақтар тек бос сөз емес, миллиондаған адамдардың тағдырын шешетін мәселе болғандықтан нақты жауапты талап ететін маңызды шаруа еді.

Осындай жағдайда алғаш рет 1992 жылы Қазақстан халқының Форумында жас мемлекеттің азаматтарын біріктіруге қабілетті арнайы ұйым құру туралы ой айтылды. Ал 1995 жылы Қазақстан халықтарының Ассамблеясын (2007 жылға дейін) Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы консультативтік-кеңесші орган ретінде құру туралы шешім қабылданды. Жарлыққа 1995 жылдың 1 наурызында қол қойылды. Ассамблеяның негізгі мақсаты – республикадағы қоғамдық-саяси

Ассамблея была создана в самые первые годы становления независимого Казахстана. Она стала объединяющей площадкой для всех этносов, проживающих в Казахстане. Как отметил Президент страны К.-Ж. Токаев, выступая на XXXII сессии АНК «Справедливый Казахстан: единство, стабильность, развитие», «ассамблея – важнейший элемент политической системы нашей страны. Она вносит огромный вклад в укрепление единства страны. В деятельности ассамблеи принимают участие многие наши граждане».

Согласно данным Национальной переписи населения 2021 года, в Казахстане проживают представители 124 этнических групп. Этническое многообразие остается главным социальным преимуществом и культурным капиталом нашей страны. Президент К.-Ж. Токаев не раз подчеркивал, что «наше этнокультурное многообразие, которым мы по праву гордимся, никуда не исчезнет, а, наоборот, еще более укрепится за счет единой гражданской основы. У нас сложился свой особый уклад жизни, в котором традиции разных культур сливаются в прочный сплав казахстанской идентичности. Эта уникальная идентичность, выдержав испытание временем, стала ядром общественного самосознания».

Вернемся в историю. В декабре 1991 года Казахстан стал суверенным независимым государством. Как известно, он вышел из Советского Союза с кардинальной новой этнической структурой, сложным этнокультурным и этноконфессиональным составом. В общественном сознании были еще свежи память о репрессиях и депортациях, сложившееся годами недоверие к Коммунистической партии и партийному руководству. Развал государства, построенного на этническом многообразии с жесткой системой его подавления, поднял вопросы о новой модели государства. Какое государство будет построено и кто будет его гражданами – эти вопросы были далеко не праздными и требовали ответа, поскольку решалась судьба многих миллионов людей.

В этих условиях впервые на Форуме народа Казахстана в 1992 году высказывается идея создания специальной организации, способной объединить всех граждан молодой страны. И уже в 1995 году принимается решение о создании Ассамблеи народов Казахстана (до 2007 г.) в качестве консультативно-совещательного органа при Президенте РК. Указ был подписан 1 марта 1995 года. Главной целью ассамблеи стало обеспечение общественно-политической ста-

тұрақтылықты қамтамасыз ету және этносаралық қатынастар саласындағы мемлекеттік және азаматтық қоғам институттарының өзара әрекеттесу тиімділігін арттыру болды.

Осы сәттен бастап этно-мәдени ұйымдар, мемлекет және басқа азаматтық институттар арасындағы қарым-қатынастарды қалыптастыру жұмысы басталды. Тұрақтылықты сақтау және өтпелі кезеңнің күрделі реформаларын жүзеге асыру үшін көптеген саяси және әлеуметтік жағдайларды қамтамасыз ету қажет болды.

1995 жылғы Конституцияда азаматтардың этникалық тегіне қарамастан тең құқықтарын бекітетін негізгі ережелер қалыптасты. Мақсаты немесе іс-әрекеті Республиканың конституциялық құрылысын күштеп өзгертуге, оның тұтастығын бұзуға, мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіруге, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық, діни, тектік-топтық және рулық араздықты қоздыруға бағытталған қоғамдық бірлестіктер құруға және олардың қызметіне тыйым салынды (ҚР Конституциясының 5-бабы). Тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүлктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты

билыности в республике и повышение эффективности взаимодействия государственных и гражданских институтов общества в сфере межнациональных отношений.

С этого момента начинается работа по выстраиванию отношений между этнокультурными организациями, государством, другими гражданскими институтами. Необходимо было обеспечить целый ряд политических и социальных условий для сохранения стабильности и реализации комплекса сложных реформ переходного периода.

Базовыми стали основные положения Конституции 1995 года, устанавливающие равные права граждан Казахстана независимо от этнической принадлежности. Введен запрет на создание и деятельность общественных организаций, цели или действия которых направлены на насильственное изменение конституционного строя, нарушение целостности республики, подрыв безопасности государства, разжигание социальной, расовой, национальной, религиозной, сословной и родовой розни, а также создание не предусмотренных законодательством военизированных

жеріне байланысты немесе кез келген өзге жағдаяттар бойынша ешкімді ешқандай кемсітуге болмайды (ҚР Конституциясының 14-бабы).

Қазақстан халқы Ассамблеясының жұмысында азаматтық бірегейлікті қалыптастыру мәселелері басты трендке айналды. Бұл полиэтникалық қоғамда біріктіруші факторларды іздеуді талап етті – Отанды және тарихи тағдырдың ортақтығын түсіну қазақстандық бірегейлікті қалыптастыруға қызмет етті.

Қазақстанда тұратын этникалық топтардың жартысынан көбі XX ғасырдың 30-50-жылдарындағы депортация тұсында қоныс аударған. 1920 жылы Қазақстанда тұратын 38 этнос өкілінің тіркелген болса, 1970 жылғы санақ бойынша олар 114-ке жеткен, ал 1986 жылы бұл сан 120-ға дейін артқан.

Сонымен қатар, Ассамблеяның алдында мемлекеттік органдар мен үкіметтік емес ұйымдар арасында этносаралық қатынастар сияқты өте нәзік және шетін мәселе бойынша тиімді диалог алаңдарын құру міндеті тұрды. Кеңестік кезеңдегі этникалық ерекшеліктерді жою саясаты этникалық мәселелерді өткір қабылдауға және оларды саясиландыруға тырысушылыққа әкелді. Қазақстанның мемлекеттік саясаты осы мәселені саясиландырмай, сындарлы диалог арқылы шешуді таңдады. 2007 жылы Ассамблея конституциялық мәртебеге ие болып, Қазақстан Республикасының Парламенті Мәжілісіне өкілдерін сайлау құқығына қол жеткізді. 2022 жылғы саяси реформалар қарсаңында Ассамблеяның квотасы Парламенттің жоғарғы палатасы – Сенатқа берілді.

2008 жылы қабылданған «Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы» заң Ассамблеяның жұмысының негізгі қағидаларын айқындап, оның өкілеттіктерін бекітті және басқа институттармен өзара әрекеттесу мәселелерін реттеді. Ассамблея Қазақстан Республикасының Президенті жанынан құрылып, қоғамдық келісімді қамтамасыз ету және бірлікті қалыптастыру бойынша мемлекеттік саясатты әзірлеуге және жүзеге асыруға ықпал етеді. Облыстарда, республикалық маңызы бар қалаларда және астанада Ассамблеяның филиалдары облыс әкімдері, республикалық маңызы бар қалалар мен астана әкімдері жанынан құрылып, жұмыс істейді. Басқарудың жоғары органы – Ассамблеяның сессиясы болып табылады, оны Қазақстан халқы Ассамблеясының төрағасы – Қазақстан Республикасының Президенті шақырады. Бұл заң алғаш рет «ұлттық-мәдени» ұғымын жойып, «этно-мәдени бірлестіктер» деген ұғымды енгізді, ал Ассамблеяның өзі бұрынғыдай «халықтар» емес, «Қазақстан халқы» деген атауға ие болды. Бұл Қазақстан азаматтарына негізделген біртұтас халықты қалыптастыру саясатының басты айғағы болды.

ных формирований (ст.5. Конституции РК). Запрет на дискриминацию на любых основаниях: никто не может подвергаться какой-либо дискриминации по мотивам происхождения, социального, должностного и имущественного положения, пола, расы, национальности, языка, отношения к религии, убеждений, места жительства или по любым иным обстоятельствам (ст.14 Конституции РК).

Вопросы формирования гражданской идентичности стали главным трендом в работе Ассамблеи народа Казахстана. Это требовало поиска объединяющих факторов в полиэтничном обществе – понимание родины и общности исторической судьбы послужили формированию казахстанской идентичности.

Большее половины этнических групп, проживающих в Казахстане, были переселены в годы депортации – в 30-50-е гг. XX в. Если в 1920 году в Казахстане зафиксировано проживание представителей 38 этносов, то, по данным переписи 1970 года, их было 114, а в 1986-м – уже 120.

Вместе с тем ассамблее предстояло создать эффективные диалоговые площадки между государственными органами и неправительственными организациями по наиболее тонкой и деликатной теме – межнациональные отношения. Длительный период советской политики нивелирования этнических особенностей привел к обостренному восприятию этничности и попыток его политизации. Государственная политика Казахстана выбрала путь конструктивного диалога без политизации этого вопроса. В 2007 году ассамблея получает конституционный статус и право избирать представителей в законодательном органе – Мажилисе Парламента РК. В ходе политических реформ 2022 года квота ассамблеи перешла в верхнюю палату – Сенат Парламента РК.

Принятый в 2008 году закон «Об Ассамблее народа Казахстана» отразил основные положения его работы, закрепил полномочия и отрегулировал вопросы взаимодействия с другими институтами. Ассамблея образуется Президентом РК, способствует разработке и реализации государственной политики по обеспечению общественного согласия и единства. В областях, городах республиканского значения, столице филиалы ассамблеи образуются при акимах областей, городов республиканского значения, столицы. Высшим органом управления является Сессия АНК, которая созывается Председателем АНК – Президентом РК. Данный закон впервые ввел определение «этнокультурных объединений» вместо «национально-культурных», и сама ассамблея становится «народа Казахстана»,

ҚХА Төрағасының орынбасары – ҚР Президенті Әкімшілігі ҚХА Хатшылығының меңгерушісі М.А.Әзілхановтың атап өтуінше, 30 жыл ішінде «Ассамблея Қазақстандағы қоғамдық келісім мен бірліктің моделінің негізіне айналды. Ол өзіне жүктелген миссияны абыроймен орындап, өз маңыздылығын іс жүзінде растап, этносаралық тұрақтылықтың қоғамдағы негізгі факторларының бірі ретінде еліміздің әлеуметтік-экономикалық және саяси реформаларын байсалды, табанды және сәтті жүзеге асыруға мүмкіндік берді».

Ассамблеяның әртүрлі этникалық топтардың өкілдерін ортақ мақсат айналасында біріктіру бойынша жүйелі жұмысы әлеуметтік маңызы бар жобалар арқылы жүзеге асырылды. Бұл жобалар азаматтардың тең құқықтылығы, алуантүрліліктегі бірлік және «Қазақстан – біздің ортақ үйіміз» идеяларының құндылықтары мен принциптеріне негізделді. Ең көп сұранысқа ие және жасампаз жобалар тарихи жадыны сақтауға, патриотизмді тәрбиелеуге, мемлекеттік тілдің дамуына бағытталды; сондай-ақ қайырымдылық пен еріктілік саласында да жұмыстар жүргізілді.

Ассамблея тарихи жадыны сақтауға бағытталған жобаны іске қосты. Депортацияланған халықтар Қазақстанға күшпен көшірілген кезеңде бастан өткерген трагедиялық жылдар туралы өз әңгімелерін айтуға мүмкіндік алды. Бұл, өз кезегінде, Отанды – өз өмірлерін сақтап қалған жер ретінде түсініп, осы ойды нығайтуға мүмкіндік берді. 2010 жылы бастау алған «Болашақ үшін естелік» атты халықаралық жобасы аясында 15 жыл бойы репрессияға ұшырағандардың ұрпақтарын жинап, архив құжаттарының жинақтары жарыққа шығып, ғылыми конференциялар өткізілді. Бұл жоба қолдау мен түсіністік танытудың қаншалықты маңызды екенін көрсетті. Аштықты, күйреу мен мұқтаждықты бастан өткерген адамдар өмірдің, Отанның және өзара көмек көрсетудің қаншалықты маңызды екенін түсінеді. 2012 жылы алғаш рет Қазақстан корейлер Ассоциациясының бастамасымен 1937 жылы Қиыр Шығыстан кәрістер көшіріліп әкелген Алматы облысы Үштөбе ауылында «Қазақ халқына мың алғыс» ескерткіші орнатылды.

Мұндай ескерткіштер: Орал (2015), Шымкент (2016), Атырау (2017), Ақтөбе (2017), Астана (2018) секілді басқа қалаларда да орнатыла бастады. 2015 жылы ҚХА сессиясында талай этностардың өмірін сақтап қалып, жаңа ұрпақтардың дүниеге келуіне мүмкіндік бергені үшін қазақ халқына алғыс білдіретін арнайы күн тағайындау бастамасы көтерілді. 2016 жылдан бастап 1 наурыз Қазақстанда Алғыс айту күні ретінде аталып өтеді. Бұл күн этностар арасындағы бірлік пен өзара түсіністікті сақтауда символдық мәнге ие. Сонымен қатар, бұл күн жастарға тарихтан сабақ алуға, адамгершілік құндылықтарын да-

а не «народов». Это стало главным свидетельством политики формирования единого народа Казахстана на основе гражданства.

Как отмечает заместитель Председателя АНК – заведующий Секретариатом АНК Администрации Президента РК М.А. Азильханов, за 30 лет «ассамблея стала стержнем казахстанской модели общественного согласия и единства. Она достойно выполняет миссию, возложенную на нее при создании, и подтверждает на деле свое значение как одного из основополагающих факторов межэтнической стабильности в обществе, который позволил нашей стране спокойно, последовательно и успешно осуществить социально-экономические и политические преобразования».

Последовательная деятельность ассамблеи по объединению представителей разных этнических групп вокруг общих целей осуществлялась через социально-значимые проекты. Они строились на ценностях и принципах равенства прав граждан, единства в многообразии и идеи Казахстан – наш общий дом. Наиболее востребованными и жизнеутверждающими стали проекты по сохранению исторической памяти, воспитанию патриотизма, развитию государственного языка, благотворительность и волонтерство.

Ассамблея запустила проект по сохранению исторической памяти. Депортированные народы смогли рассказать свои истории о трагических годах, пережитых в период насильственного переселения в Казахстан. Это позволило закрепить понимание родины как земли, которая приняла и сохранила жизнь. В 2010 году был дан старт международному проекту «Память во имя будущего», который вот уже 15 лет собирает потомков репрессированных, издаются сборники архивных документов, проводятся научные конференции. Этот проект показал, как важно иметь поддержку и понимание. Люди, пережившие голод, разруху и лишения, понимают высокую цену жизни, родины и взаимной поддержки. Впервые в 2012 году по инициативе Ассоциации корейцев Казахстана был поставлен монумент «Қазақ халқына мың алғыс» в поселке Уштобе Алматинской области, куда в 1937 году были переселены корейцы с территории Дальнего Востока.

Такие монументы стали появляться и в других городах: Уральск (2015), Шымкент (2016), Атырау (2017), Ақтөбе (2017), Астана (2018). В 2015 году на Сессии АНК была предложена идея учредить специальный день, когда можно выразить слова благодарности казахскому народу за сохранение жизни, за возможность получить шанс на рождение новых поколений. С 2016 года 1 марта отмечается в Казахстане как День бла-

мытуға шақыратын терең тәрбиелік мәнге ие.

Азаматтық патриотизм Ассамблеяның күнделікті өміріне тығыз байланысты нақты мысалдарға негізделді. Балалар мен жастарды мемлекеттік тілді үйрену, еріктілік және қайырымдылық жобаларына тарту арқылы Ассамблея ортақтастық пен бей-жай қалмаушылық атмосфера-сын қалыптастырады.

Осылайша 2015 жылдан бері мемлекеттік тілді меңгерген балалар мен жастарды басын қосатын көпжылдық «Мың бала» мәдени-ағартушылық жобасы жүзеге асырылып келеді. 2019 жылдан бастап жыл сайын «Ұлы даланың ұлтаралық тілі» форумы өткізіледі. Этномәдени бірлестіктердің жастары үшін 2017 жылдан бастап «Тіл мектебі» жобасы жазғы лагерь түрінде жүзеге асырылуда. 2023 жылдан бастап «Ассамблея жастары» бастамасымен «Үйде сөйле» жобасы іске қосылды. Оның ерекшелігі – үйден шықпай-ақ қызықты форматта тіл үйрену үшін жағдай туғызу. Достық үйлері базасында «Мәміле» қазақ тілін үйрену клубтары жұмыс істейді. Бұл жобалар барлық этникалық топтар үшін мемлекеттік тілді меңгеру мүмкіндіктерін кеңейтуге мүмкіндік береді. ҚР 2021 жылғы Ұлттық санақ деректеріне сәйкес, 85,5% адам қазақ тілін түсіну деңгейінде меңгерген, оның ішінде еркін оқу деңгейінде – 85,4% меңгерген. Ал 2009 жылғы санақ бойынша бұл көрсеткіш 74,0%-ды құрап, еркін оқу деңгейі – 64,8% болған.

Қайырымдылық пен волонтерлік Ассамблеядағы Қазақстан азаматтарының этникалық тегіне қарамастан ортақ құндылықтарды – басқаларға көмектесуге, қиын

годарности. Этот день имеет символическое значение для сохранения единства и взаимопонимания между этносами. При этом он имеет глубокий воспитательный характер, передавая молодежи уроки истории и пример человечности.

Гражданский патриотизм строится на конкретных примерах, которые вплетены в повседневную жизнь ассамблеи. Вовлекая детей и молодежь в проекты по изучению государственного языка, волонтерству и благотворительности, ассамблея создает атмосферу сопричастности и равнодушия.

Таковым стал многолетний культурно-просветительский проект «Мың бала», который с 2015 года собирает детей и молодых людей со знанием государственного языка. Ежегодно с 2019 года проходит форум «Ұлы даланың ұлтаралық тілі». Для молодежи этнокультурных объединений АНК с 2017 года реализуется проект «Тіл мектебі» в форме летнего лагеря. С 2023 года по инициативе «Ассамблея жастары» запущен проект «Үйде сөйле». Его особенность в том, что создаются условия для изучения языка в интересном формате, не выходя из дома. На базе домов дружбы работают клубы по изучению казахского языка «Мәміле». Все эти проекты позволяют расширять возможности для всех этнических групп по освоению государственного языка. По данным Национальной переписи РК 2021 года, 85,5% владеют казахским языком на уровне понимания, в том числе свободного чтения – 85,4%, тогда как этот же показатель

В Доме дружбы города Шымкент была организована книжная выставка на тему «30 лет единства и мира», посвященная 30-летию АНК.

сәттерде жанынан табылып, қолдау көрсетуге ұмтылуды білдіреді. Бұл 2024 жылғы су тасқыны, 2020 жылғы Қызылағаштағы табиғи апат және т.б. жағдайларда көрінді. Жыл сайын «Қайырымдылық керуені» республикалық жобасы аясында «Жүректен – жүрекке» және «Мектепке жол» қайырымдылық акциялары өткізіледі.

Мемлекет басшысы Қ.-Ж.Тоқаев өз сөздерінде: «Бірлігіміз әралуандықта», «Түрлі көзқарас, бірақ біртұтас ұлт» қағидаттары – бұл ұран емес, күнделікті тұрмыс-тіршілігіміздің мәні», – деп атап көрсетеді. Әралуандық этномәдени ұйымдардың жұмысында қазақ халқының біріктіруші рөлімен көрініс табады.

Қазіргі таңда елімізде 1000-нан астам этномәдени бірлестіктер (ЭМБ) жұмыс істейді, олардың 429-ы аккредиттелген ұйымдар (15 – республикалық, 414 – жергілікті және аймақтық). Сонымен қатар, ЭМБ құрамында мәдени-ағартушылық мекемелер (театрлар, би және шығармашылық топтар, жексенбілік мектептер және т.б.) жұмыс істейді. 2024 жылы ЭМБ-ға қарасты шығармашылық ұжымдардан құралған Қазақстан халқы Ассамблеясының шығармашылық ұжымдар Ассоциациясы құрылды. Әр бірлестік өзінше бірегей, бірақ олар бірігіп, өзіндік болмысы мен бірегей мәдениеті бар қарқынды дамып келе жатқан қоғамның көрсеткіші болып табылады.

по переписи 2009 года составлял 74,0%, в том числе свободного чтения – 64,8%.

Благотворительность и волонтерство в ассамблее отражают общие ценности граждан Казахстана независимо от этнической принадлежности – стремление помочь другим людям, быть рядом в трудные минуты и поддержать. Так было в ситуации паводков 2024 года, стихийных бедствий в Кызылағаше в 2020 году и др. На ежегодной основе проводятся благотворительные акции «Жүректен – жүрекке» и «Дорога в школу» в рамках республиканского проекта АНК «Қайырымдылық керуені».

Глава государства К.-Ж. Токаев подчеркивает в своих выступлениях: «Единство в многообразии», «Мы разные, но мы едины» – это не лозунги, а сама суть нашей повседневной жизни». Многообразие отражается в работе этнокультурных организаций при консолидирующей роли казахского народа.

В настоящее время в стране действует более 1000 ЭКО, из них аккредитовано 429 организаций (15 – республиканских, 414 – местных и региональных). Также при ЭКО действуют культурно-просветительские учреждения (театры, танцевальные и творческие группы, воскресные школы т. д.). В 2024 году создана Ассоциация творческих коллективов АНК, куда вошли творческие коллективы при ЭКО. Каждое объединение уникально по-своему, но вместе они – показатель

Қазақстан халқы Ассамблеясының болашақтағы перспективасы 2022-2026 жылдарға арналған Қазақстан халқы Ассамблеясын дамыту Концепциясында (15 қыркүйек 2022 ж.) айқындалған. Басым бағыттар этникалық топтарды біртұтас қоғамға интеграциялауды жалғастыру, қактығыстарды алдын алу құралы ретінде этномедияны дамыту, мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейту, сондай-ақ этносаралық қатынастар саласындағы мемлекеттік саясатты ғылыми-эксперттік қолдау жүйесін жетілдірумен байланысты.

2025 жылы Ұлттық құрылтайда сөйлеген сөзінде Мемлекет басшысы Қ.-Ж.Тоқаев: «Қазір геосаяси ахуал ушығып тұр. Мұндай кезде ел бірлігін, қоғамдағы татулық пен тұрақтылықты көздің қарашығындай сақтауымыз керек», – деп, алдымызға ең басты міндетті қойды. Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметі дәл осы мақсаттарға арналған әрі оның ешқашан маңызы жоғалмайды. Керісінше, бейбітшілік, келісім және сенім құндылықтарының күн сайын маңызы артып, өмірлік қажеттілікке айналуға.

В честь 30-летия АНК команда спортсменов при поддержке Федерации альпинизма во главе с заслуженным мастером спорта Максимум Жумаевым совершила восхождение на пик «Килиманджаро».

динамично развивающегося общества с собственной идентичностью и неповторимой культурой.

Перспективы Ассамблеи народа Казахстана обозначены в Концепции развития Ассамблеи народа Казахстана на 2022-2026 годы (от 15 сентября 2022 г.). Приоритетные направления связаны с дальнейшей интеграцией этнических групп в единое общество, развитием этномедиаии как инструмента превенции конфликтов, расширением сферы употребления государственного языка, совершенствованием системы научно-экспертного сопровождения государственной политики в сфере межэтнических отношений.

Выступая на Национальном курултае в 2025 году, Президент К.-Ж. Токаев поставил главную задачу: «В условиях геополитической напряженности нам крайне важно как зеницу ока беречь главное условие нашего устойчивого прогресса – единство, согласие и стабильность в обществе». Именно этим целям посвящена деятельность Ассамблеи народа Казахстана, и она не теряет своей значимости. Напротив, ценности мира, согласия и доверия становятся все более востребованными и жизненно необходимыми. К

ҚХА-ға 30 жыл – халықтық дипломатияның ерекшеліктері

Наталья КАЛАШНИКОВА,

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ ҚХА кафедрасының меңгерушісі, «Шаңырақ» кафедралары қауымдастығы» республикалық қоғамдық бірлестігінің төрағасы, саясаттану ғылымдарының докторы

30 лет АНК – особенности народной дипломатии

Наталья КАЛАШНИКОВА,

заведующая кафедрой АНК ЕНУ имени Л.Н. Гумилева,
председатель РОО «Ассоциация кафедр «Шаңырақ», доктор политических наук

1995 жылдың наурызында құрылған ҚХА тәуелсіз мемлекеттің қоғамдық-саяси дамуын айтарлықтай анықтап берді. Бұл шешім геосаяси дүрбелеңдер мен қоғам үшін принципті түрде жаңа нарықтық экономиканың қалыптасуы кезіндегі қиын кезеңде қабылданды.

Ассамблеяның интеграциялық әлеуеті, этностардың мүдделерін біріктіру қабілеті, билікпен диалог орнату және этносаралық қарым-қатынас жасаудағы мүмкіндіктері оны Қазақстандағы мемлекеттік саясаттың негізгі құралына айналдырды. Этномәдени бірлестіктердің азаматтық қоғам институттарына кеңінен арқа сүйеу арқылы ҚХА этностардың тілін, мәдениетін сақтауды қамтамасыз етеді. Мұндағы қазақ тілі халықтың дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын сақтауға, жеке бәсекеге қабілеттілікті арттыруға және қоғамның әлеуметтік құрылымында ынтымақтастықты нығайтуға ықпал етеді.

ҚХА құрылымында 1000-нан астам этномәдени бірлестіктер бар. Олар ҚХА-ның негізін құрай отырып, қоғамдық келісімді және бірлікті нығайту мақсатында өз жобаларын жүзеге асырады. Олардың көбісі ҚХА-ның ортақ мақсатқа біріктіруші жобаларына айналып, қоғамда жағымды көзқараста болды. Олардың арасында этномәдени қауымдастық тарапынан бастау алып, кейін ҚХА-ның қызметінде маңызды рөл атқарған жобалар да бар. Бұл қатарға ҚХА-ның «Болашақ үшін естелік» халықаралық әлеуметтік-гуманитарлық жобасын жатқыза аламыз. 2025 жылы 15 жылдығын атап өтетін бұл жобаға әлемнің 20 елінен қоғам қайраткерлері, ғалымдар мен қуғын-сүргін көрген азаматтардың ұрпақтары қатысты.

ҚХА-ның «Алғыс айту күні» жобасы 2016 жылдан жүзеге аса бастап, символикалық түрде 1 наурыз – ҚХА-ның туған күніне орай халыққа, жерге, қоғамға және мемлекетімізге алғыс білдіру күніне айналды. Этномәдени бірлестіктердің бастамасымен кезінде тұтас халықтардың мәжбүрлі түрде көшірілген аймақтарында қазақ халқына алғыс ретінде кейін ескерткіштер мен стелалар орнатылып, бой көтерді.

Мемлекет басшысы, ҚХА Төрағасы Қасым-Жомарт Тоқаев мерекенің ерекше маңызы мен терең символикасы туралы айта келе: «Оның құндылықтары біздің халқымыздың өзара көмек көрсетуі мен сөгілмейтін бірлігінің берік дәстүрлерін бейнелейді» деп атап өткен болатын.

Заманауи күн тәртібі бұл күнді мерекелеу тұжырымын өзгертіп, оны әлдеқайда мәнді ете түсті. Яғни

Создание АНК в марте 1995 года во многом предопределило общественно-политическое развитие независимого государства. Решение было принято в период особых сложностей, вызванных геополитическими потрясениями и формированием принципиально новой для общества рыночной экономики.

Интегративный потенциал ассамблеи, способность ее к консолидации интересов этносов, диалогу с властью, межэтнической коммуникации превратили ее в главный инструмент государственной политики в Казахстане. Широко опираясь на институты гражданского общества в лице этнокультурных объединений, АНК обеспечивает сохранение языка и культуры этносов, где казахский язык способствует сохранению традиций и обычаев народа, личной конкурентоспособности, вкладу в укрепление солидарности в социальной структуре общества.

В структуре АНК более 1000 этнокультурных объединений. Они составляют фундамент АНК, транслируя в укрепление общественного согласия и единства свои проекты. Многие из них, культивируясь в объединяющие проекты АНК, стали привлекательными в обществе. Среди них те, которые инициировались этнокультурным сообществом, а затем стали ключевыми в деятельности АНК. Это международный социогуманитарный проект АНК – «Память во имя будущего». За всю историю проекта, которому в 2025 году исполняется 15 лет, в нем приняли участие потомки, ученые, общественные деятели из 20 стран мира.

Проект АНК – День благодарности, учрежденный в 2016 году, символично 1 марта – в день рождения АНК, стал благодарностью народу, земле, обществу, стране. Именно по инициативе этнокультурных объединений появились памятники и стелы благодарности казахскому народу в тех местах, куда были насильственно переселены целые народы.

Говоря об особом смысле и глубокой символике праздника, Глава государства – Председатель АНК Касым-Жомарт Тоқаев упомянул, что «его ценности олицетворяют прочные традиции взаимопомощи и несокрушимого единства нашего народа».

Современная повестка меняет концепцию празднования, она становится более насыщенной – «Алғыс айту – адамгершіліктің белгісі», «Адамгершілік – асыл қасиет», однако сохранение высоконравственных и гуманных традиций, укоренившихся в жизни казахстан-

«Алғыс айту – адамгершіліктің белгісі», «Адамгершілік – асыл қасиет» деген ұғымдар кеңінен насихаттала бастады. Дегенмен, қазақстандық этностардың өміріне тамырын терең жайып үлгерген жоғары адамгершілік және гуманды дәстүрлерді сақтау, оның ішінде «Асар», «Жылу», «Ерулік», «Бұйымтай», «Көгендік», «Бата», «Сүйінші», «Көрімдік», «Сарқыт», «Қонақ күту», «Ас беру» сияқты салт-дәстүрлер өзгеріссіз қалады.

ҚХА-ның маңызды жобаларының бірі – «Қайырымдылық керуені» кейінірек «Жомарт жан» қорына айналды. Ассамблея мүшелері ел бойынша қаншама игі істер атқарды! Мысалы, өткен жылғы су тасқыны кезінде Қазақстанның көптеген аймақтарындағы Достық үйлері өзара көмек, мейірімділік және қолдау көрсетудің орталығына айналды.

2015 жылы басталған ҚХА-ның «Мың бала» жобасы мемлекеттік тілді үйрену үдерісінің көш басындағы Қазақстан жастары арасында танымал болды.

ҚХА-ның «Ұлы Жібек жолы бойындағы сұхбат» жобасының өз тарихы мен дәстүрлері бар. Ғылыми элита мен этномәдени қауымдастық өкілдері еркін форматта кездесе отырып, осы алаңда шетелдік ғалымдармен кездесіп, әлемдік тәртіп, азаматтық жауапкершілік, мәдениетаралық диалог пен елдер арасындағы ынтымақтастық сияқты маңызды мәселелерді көтерді. Бұл – көшпелі демократия заманынан бастап жаңа дәстүрлерді қалыптастырып келе жатқан халықтық дипломатияның қалыптасуы мен нығаюынан басқа ештеңе де емес.

2023 жылдың маусымында Президенттің тапсырмасымен «Бір ел – бір мүдде» депутаттық тобы құрылды. Оның маңызды миссиясы – Қазақстанда бірлікті

ских этносов – «Асар», «Жылу», «Ерулік», «Бұйымтай», «Көгендік», «Бата», «Сүйінші», «Көрімдік», «Сарқыт», «Қонақ күту», «Ас беру» и т.д. – остается неизменным.

Не менее значимым проектом АНК является «Караван милосердия», позже трансформируясь в фонд «Жомарт жан». Сколько добрых дел по стране осуществлено ассамблеевцами? Только в период паводков в прошлом году во многих регионах Казахстана дома дружбы стали центрами притяжения солидарной помощи, милосердия и поддержки.

Стартовавший в 2015 году проект АНК «Мын бала» стал привлекательным среди казахстанской молодежи, которая возглавила процесс по изучению государственного языка.

Имеет свою историю и традиции проект АНК «Беседы на Шелковом пути». Собираясь «без галстуков», представители научной элиты, этнокультурного сообщества, встречаясь с зарубежными учеными на его платформе, поднимали животрепещущие темы миропорядка, гражданской ответственности, межкультурного диалога и межстранового сотрудничества. Это не что иное как формирование и укрепление народной дипломатии, которая со времен степной демократии обретает все новые традиции.

В июне 2023 года по поручению Президента создана депутатская группа «Бір ел – бір мүдде». Ее ответственная миссия – на законодательном уровне укреплять единство в Казахстане. В состав депутатской группы «Бір ел – бір мүдде» вошли 30 депутатов Парламента РК, в том числе 10 – от Сената Парламента РК, 20 – от Мажилиса Парламента РК. Это действенный механизм

заңнамалық деңгейде нығайту. «Бір ел – бір мүдде» депутаттық тобына ҚР Парламентінің 30 депутаты кірді. Олардың 10-ы – ҚР Парламенті Сенатының, 20-сы – ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаттары болды. Бұл – депутаттарды мемлекеттік бірлікті нығайту мәселелеріне белсенді тартудың тиімді механизмі.

Ұлттық құрылтайда мемлекет пен ҰЕҰ-ның серіктестігінің рөлі, оның ішінде «жаңа ұлт сапасын қалыптастыратын құрылымдық құндылықтарды» насихаттау жөніндегі міндеттер аталып өтілді. Бұл міндеттер халықтық дипломатияның қоғамды біріктіруші функциясын атқаруды мақсат етеді.

Француз философы Бернар Шартский XII ғасырдың өзінде-ақ: «...кез келген халық адамдардан тұрады, сондықтан халықтық дипломатия, бірінші кезекте, адамдар арасындағы байланыс, адамгершілік қарым-қатынастар екенін есте сақтауымыз керек» деп жазған. Адамдар бір-бірімен сөйлеспесе, бір-бірінің тілі мен мәдениетіне қызығушылық танытпаса, ортақ бизнес жүргізбесе, тұрақты достық қатынастар орнату мүмкін емес. Бұл қоғамдық идеология деп аталатын бір тізбектің үзкітері.

Халықтық дипломатия туралы айтқанда, қазіргі таңда ҚХА-ның қызметі негізінен ағартушылық бағытқа ауысқанын атап өту қажет. Зерттеушілердің айтуынша, бұл қызмет екі маңызды бағытты: идеологиялық, яғни ақпараттық-түсіндіру жұмысын және ЭҚҰ-мен өзара әрекеттесуді, сондай-ақ құрамына медиативтік және қайырымдылық қызметі кіретін әлеуметтік бағытты

активного вовлечения депутатов в вопросы укрепления государственного единства.

На Национальном курултае отмечалась роль партнерства государства и НПО, в том числе в продвижении «созидательных ценностей, формировании нового качества нации», выполняющая консолидирующую общество функцию народной дипломатии.

Французский философ Бернар Шартский еще в XII веке писал: «...Важно помнить, что любой народ состоит из людей, поэтому народная дипломатия – это в первую очередь отношения между людьми, человеческие отношения». Нельзя выстроить устойчивые дружественные отношения между людьми, если они не общаются, не изучают язык и культуру друг друга, не выстраивают общий бизнес и др. Это звенья одной цепи – общественной идеологии.

Говоря о народной дипломатии, надо отметить, что сейчас деятельность АНК по большей части трансформирована в просветительскую, которая, как отмечают исследователи, включает в себя два важных направления: идеологическое, подразумевающее информационно-разъяснительную работу и взаимодействие с ЭКО, и социальное, которое включает медиативную и благотворительную деятельность. В таком контексте вовлечение потенциала гражданского общества должно стать ключевым элементом не только в вопросах разрешения и урегулирования конфликта, но и его предупреждения.

қамтиды. Осы тұрғыда азаматтық қоғамның әлеуетін пайдалану тек қақтығыстарды шешу мен реттеуде ғана емес, сонымен қатар олардың алдын алуда да негізгі элементке айналуы тиіс.

Этномәдени бірлестіктердің қызметіндегі маңызды миссиялардың бірі – қазақстандық этностардың тарихи отанымен достық көпірлерін орнату, инвестициялар тарту, әлеуметтік-экономикалық және гуманитарлық байланыстарды дамыту. Түркия, Корея, Германия, Ресей, Өзбекстан және басқа да елдермен байланыс – тарды нығайтуға бағытталған бірқатар үкіметаралық келісімдер белгілі, мұнда этномәдени бірлестіктер халықтық дипломаттар ретінде араағайындық жасап, байланыстардың дамуына ықпал етті.

Халықтық дипломатияның маңызды элементі – ізгі ниет елшілері мен ҚХА Достық елшілері корпусының қызметі. Геосаяси жағдайлардың күрделенуінен халықтық және мәдени-гуманитарлық дипломатияға сұраныс артып отыр. Өнерде, спортта, ғылымда, медицинада және басқа да салаларда табысқа жеткен отандастарды тарта отырып, Қазақстанда ізгі ниет елшілерінің табысты халықаралық тәжірибесін енгізу елдің беделін нығайтуға және бейбітшілік, достық пен халықаралық ынтымақтастықтың насихатшысы болып табылатын мәдени-гуманитарлық байланыстарды кеңейтуге бағытталған.

Бүгінде Қазақстан халқы Ассамблеясының 14 елшісі

Одна из важных миссий в деятельности этнокультурных объединений – установление мостов дружбы со странами происхождения казахстанских этносов, привлечение инвестиций, развитие социально-экономических и гуманитарных связей. Известен ряд межправительственных соглашений, укрепляющий связи с Турцией, Кореей, Германией, Россией, Узбекистаном и другими странами, где этнокультурные объединения выступили посредниками, народными дипломатами в их перспективном развитии.

Важным элементом народной дипломатии является деятельность послов доброй воли и корпуса послов дружбы АНК. В беспрецедентной геополитической обстановке всё более востребованной становится народная и культурно-гуманитарная дипломатия. Внедрение в Казахстане успешного международного опыта деятельности послов доброй воли с привлечением соотечественников, добившихся успехов в искусстве, спорте, науке, медицине и других сферах, призвано укрепить авторитет страны и расширить культурно-гуманитарные связи, являющиеся проводником мира, дружбы и международной солидарности.

Сегодня 14 послов дружбы Ассамблеи народа Казахстана вносят особый вклад в развитие сотрудничества с другими народами и странами, представляя казахстанскую модель мира и согласия как наш бренд за рубежом.

басқа халықтармен және елдермен ынтымақтастықты дамытуға ерекше үлес қосып, бейбітшілік пен келісімнің қазақстандық моделін танытып, ҚХА-ны шетелдегі өзіміздің бренд ретінде таныстыруда.

Қазіргі халықтық дипломатияның трендтеріне Қазақстанның бастамасымен ұйымдастырылатын Әлемдік және дәстүрлі діндер съездері жатады. Өзінің жиырма жылдан астам тарихында рухани көшбасшылар арасындағы диалог зор күшке ие ресурс ретінде қалыптасты. Қабылданған бірлескен Декларация әлемдік қоғамдастықты діндер арасындағы шынайы диалог орнату үшін діни көшбасшылар мен ұйымдарды қолдауға шақырады, сондай-ақ, діндер мен өркениеттер арасындағы диалогты қолдауға бағытталған, мемлекеттер мен қоғамдардағы өзара түсіністік пен құрметті арттыруға ықпал етуге үндейді.

Осылайша өз тарихында ҚХА 1990 жылдардың екінші жартысында нарықтық қайта құруларды сәтті жүргізуге және елдің саяси жүйесін дәйекті және кезең-кезеңімен демократияландыруға кірісуге мүмкіндік берген қоғамдық шарттың негізгі тетіктерінің біріне айналды. Бұл ретте «халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымымен бірге саяси құжаттарда және қоғамдық санада тәуелсіз Қазақстанның басты құндылығы – қоғамдық келісімді нығайту: «Бірлігіміз әралуандықта», «біз – әртүрліміз, біз – теңбіз», «адал азамат» және басқа да ұстанымдар бекітілді.

К современным трендам народной дипломатии относятся съезды мировых и традиционных религий, иницируемые Казахстаном. Более чем за двадцатилетнюю их историю сформирован диалог духовных лидеров как ресурс, обладающий огромной властью. Принятая совместная декларация призывает мировую общественность поддерживать религиозных лидеров и организации для установления истинного межрелигиозного диалога, способствовать поддержанию диалога религий и цивилизаций, направленного на улучшение взаимопонимания и уважения в государствах и обществах.

Так, за свою историю АНК стала одним из ключевых механизмов общественного договора, что позволило во второй половине 1990-х успешно провести рыночные преобразования и приступить к последовательной и поэтапной демократизации политической системы страны. При этом вкупе с концепцией «слушающего государства» закрепить в политических документах и общественном сознании главную ценность независимого Казахстана – общественное согласие: «единство в многообразии», «мы – разные, мы – равные», «адал азамат» и др. **К**

Табыстың, 35 лет успеха, жасампаздық созидания пен елге и служения қызмет етудің родному 35 жылы Қазақстану

2025 жылы Қазақстандағы ең үлкен этномәдени бірлестіктердің бірі – Қазақстан корейлер Ассоциациясының құрылғанына 35 жыл толады. ҚКА тарихи кезеңнің түйінді сәтінде, яғни Кеңес Одағы ыдырай бастап, Қазақстан өзінің егемендігі мен тәуелсіздігін жариялау қарсаңында құрылды. Бүгінде Ассоциация Қазақстан халқы Ассамблеясының қолдауымен жұмыс істейді, мемлекеттік міндеттерді жүзеге асыруға қатысады әрі Қазақстандағы корейлердің мәдени және имидждік мұрасын сақтау бағытында қызмет атқарады. Ұйымның негізгі қызметі – Қазақстан корейлерін Қазақстанмен тығыз байланысты халықтың табиғи бір бөлігі ретінде дамытуға бағытталған.

Қазақстанда 120-дан астам этнос өкілдері тұрады, олардың арасында жалпы саны 100 мыңнан астам адамды құрайтын корей этносының өкілдері де бар. Корей халқының басым бөлігі Қазақстанға тоталитарлық жүйе жылдары келді. Өйткені, ол кезде жүз мыңдаған кәріс Қазақстанға күштеп көшірілген болатын.

Корейлер тиелген алғашқы эшелондар 1937 жылдың қазан айында Қызылорда, Оңтүстік Қазақстан, Алматы облыстарына, Арал теңізі мен Балқаш көлі аймақтарына жетті. Қоныс аударған жерлеріне келгенде, көптеген корей жат әрі суық иен далаға тап болды, бірақ қазақ халқының көмегі мен жанашырлығы қиын жағдайдағы корейлердің болашаққа деген үміті мен сенімін қайта оятты. Депортацияланғандардың көпшілігінің өз тілі мен мәдениетін сақтауға мүмкіндігі мүлдем бола қойған жоқ. Дегенмен, корейлер қоғамның игілігі үшін белсенді түрде еңбек етті. Олар шахталар мен кен орындарында жұмыс істеп, ауыл шаруашылығын дамытуға атсалысып, күріш, бидай, қызылша, көкөніс дақылдарынан рекордтық өнімдер жинады.

Қазақстандық корейлердің арасынан көрнекті дәрігерлер, ғалымдар, өндіріс саласының мамандары, әртістер, спортшылар, қоғам және мемлекет қайраткерлері шықты. Кеңес Одағы құлағаннан кейін көптеген этнос өкілдері жақсы өмір іздеу мақсатында өздерінің тарихи отандарына қайтадан қоныс аударуға тырысты. Ал корейлер туған Қазақстанда қалып, жас тәуелсіз мемлекеттің қалыптасу кезеңдерінің әрқайсысына белсенді түрде қатысып, өз үлестерін қосты.

В 2025 году исполняется 35 лет одному из крупнейших республиканских этнокультурных объединений – Ассоциации корейцев Казахстана. АКК возникла на переломном рубеже истории, когда наметился распад Советского Союза, приближалось провозглашение суверенитета и независимости Казахстана. Сегодня ассоциация действует под эгидой Ассамблеи народа Казахстана, участвует в реализации общегосударственных задач, работает над сохранением культурного и имиджевого наследия казахстанских корейцев. Основная деятельность организации направлена на развитие казахстанских корейцев как органичной части народа Казахстана.

В Казахстане проживает более 120 этносов, среди них и представители корейского этноса, численность которого составляет свыше 100 тысяч человек. Основная часть корейцев попала в Казахстан в годы тоталитарного режима, когда сюда были насильственно переселены сотни тысяч людей.

Первые эшелоны с корейцами прибыли в октябре 1937 года в Кызыл-Ординскую, Южно-Казахстанскую, Алма-Атинскую области, в районы Аральского моря и озера Балхаш. Прибыв на места расселения, многие оказались в незнакомой, холодной степи, но помощь и сострадание казахского народа вернули обездоленным корейцам надежду и веру в будущее. Практически все депортированные были лишены возможности сохранить свой язык и культуру. И при этом корейцы все равно активно включились в деятельность на благо общества. Они работали на шахтах и рудниках, участвовали в развитии сельского хозяйства, собирали рекордные урожаи риса, пшеницы, свеклы, овощных культур.

Из числа казахстанских корейцев вышли выдающиеся врачи, ученые, производственники, артисты, спортсмены, общественные, государственные деятели и т.д. После развала Советского Союза представители многих этносов иммигрировали на свою историческую родину в поисках лучшей жизни. Корейцы остались в родном Казахстане и принимали активное участие в каждом этапе становления молодого независимого государства.

С обретением Казахстаном независимости благодаря проводимой в республике мудрой и взвешенной политике в сфере межнациональных отношений у казахстанских корейцев, как и у представителей других

Қазақстанның тәуелсіздік алуының және республикада жүргізіліп жатқан дана әрі салмақты этносаралық саясаттың арқасында, Қазақстан корейлері басқа да этностардың өкілдері сияқты, өздерінің мәдениетін, тілін, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын сақтап, дамыту мүмкіндігіне ие болды. Бұл этномәдени қоғамдық ұйымдарды құру қажеттілігін тудырды.

Осылайша 1990 жылы Қазақстандағы Корей мәдениет орталықтарының республикалық ассоциациясы (ҚКМОРА) құрылды, кейінірек ол Қазақстан корейлер Ассоциациясы (ҚКА) деп аталды.

Ассоциация құрылған сәттен бастап мемлекеттік міндеттерді шешуге қатысып, ҚХА-ның қолдауымен әртүрлі бағытта жұмыстар жүргізді. Уақыт өте келе, ҚКА-ның қызмет ауқымы тек этникалық мүдделерімен шектелмей, Қазақстан қоғамы мен мемлекетінде болып жатқан проце-

«Коре ильбо» газеті 2023 жылы берекелі қазақ жеріндегі өзінің жүзжылдығын тойлады – бұл Кореядан тыс жерде шығатын ең көне корей басылымы әрі Қазақстандағы ең алғашқы басылымдардың бірі.

Газета «Коре ильбо» отметила свое столетие на благодатной казахской земле в 2023 году – это старейшее корейское печатное издание за пределами Кореи и одно из старейших в Казахстане.

этносов, появилась возможность сохранять и развивать свою культуру, язык, традиции и обычаи. Назрела необходимость создания этнокультурных общественных организаций.

Так, в 1990 году была создана Республиканская ассоциация корейских культурных центров Казахстана (РАККЦК), позднее переименованная в Ассоциацию корейцев Казахстана (АКК).

С момента создания ассоциация участвовала в решении общегосударственных задач, проводила разностороннюю работу под эгидой АНК. Со временем сфера деятельности АКК вышла за рамки чисто этнических интересов. Ассоциация включена в процессы, происходящие в казахстанском обществе и государстве в целом, реализовывает экономические, гуманитарные, социальные проекты, направленные на развитие страны. Региональные подразделения АКК

стерге белсенді түрде қатысатын болды. Ассоциация экономикалық, гуманитарлық, әлеуметтік жобаларды жүзеге асырып, елді дамытуға өз үлесін қосты. ҚКА-ның өңірлік бөлімшелері Қазақстанның барлық облыстарында жұмыс істейді. Сонымен қатар, Ассоциация құрамында Ақсақалдар кеңесі, Қамқоршылар кеңесі, кәсіпкерлер қауымдастығы және жастар қозғалысы сияқты ұйымдар да бар.

Жыл өткен сайын халықаралық ынтымақтастық нығая түсуде. ҚКА Қазақстанға Оңтүстік Кореяның инвестицияларын, инновациялық технологияларын тартуға қатысып, екі ел арасындағы мәдени алмасуды қолдауда маңызды рөл атқарып келеді.

Қазақстанда жұмыс істейтін «Коре ильбо» газеті мен Мемлекеттік республикалық академиялық корей театры – корейлердің мақтанышы. Бұл ерекше құрылымдар өз уақытында ҚКА-ның қолдауының арқасында өмір сүріп, дамыды деп сеніммен айтуға болады.

«Коре ильбо» газеті 2023 жылы берекелі қазақ жеріндегі өзінің жүзжылдығын тойлады – бұл Кореядан тыс жерде шығатын ең көне корей басылымы әрі Қазақстандағы ең алғашқы басылымдардың бірі. Ал,

работают во всех областях Казахстана. Также при ассоциации действуют Совет старейшин, Попечительский совет, сообщество бизнесменов, молодежное движение.

С каждым годом укрепляется международное сотрудничество. АКК участвует в привлечении в Казахстан южнокорейских инвестиций, инновационных технологий, содействует культурному обмену между странами.

Особой гордостью корейцев являются действующие в Казахстане газета «Коре ильбо» и Государственный республиканский академический корейский театр. Без ложной скромности можно сказать, что в свое время эти уникальные структуры выжили благодаря помощи АКК.

Газета «Коре ильбо» отметила свое столетие на благодатной казахской земле в 2023 году – это старейшее корейское печатное издание за пределами Кореи и одно из старейших в Казахстане. Корейский театр – единственный в мире за пределами Кореи – имеет статус государственного и академического, в этом году ему исполняется 93 года. Сам факт существования этих очагов культуры вдали от этнической родины является историческим феноменом и красноречиво говорит об успешно проводимой в Казахстане политике в сфере межкультурных отношений.

құрылғанына биыл 93 жыл толатын корей театры – мемлекеттік және академиялық дәрежесін иеленген Кореядан тыс жердегі жалғыз театр. Осынау мәдени ошақтардың этникалық отанынан алыста орналасқанын ескерсек, олардың осы күнге дейін өмір сүріп келуі тарихи құбылыс екенін әрі Қазақстандағы этносаралық саясаттың тиімділігін көре аламыз.

Бүгінде Қазақстан корейлері барлық саларда жетекшілік етеді. Өздерінің отаншылдығы, жоғары кәсібилігі мен еңбекқорлығының арқасында олар ғылым, білім, бизнес, медицина, спорт және басқа да салаларда жоғары нәтижелерге қол жеткізуде. Әрине, бұл Қазақстанда жасалған жағдайдың, әр азаматқа берілген тең құқық пен мүмкіндіктердің арқасында ғана мүмкін болып отыр.

Алғашқы көшіп келген ұрпақтан бастап-ақ, корейлер қашанда қазақ халқына алғыс білдіріп келеді. Бұл тек сөзбен айтып қана қоймай, сол қиын-қыстау кезеңдерді еске алу, қазақ халқының өзі ауыр жағдайларда болғанына қарамастан, корейлер мен басқа да депортацияланған халықтарға көмек қолын созған сәттерді мәңгілікке сақтау үшін жасаған. Дәл сол кезден бастап адамдар арасындағы қарым-қатынастардың негізі қаланып, көпэтносты

Сегодня казахстанские корейцы представлены во всех сферах. Благодаря своему патриотизму, высокому профессионализму, трудолюбию они добиваются высоких результатов в науке, образовании, бизнесе, медицине, спорте и других отраслях. Конечно же, это стало возможным благодаря созданным в Казахстане условиям, где каждый гражданин имеет равные права и возможности.

С самого первого поколения переселенцев корейцы всегда стремились выразить благодарность казахскому народу. Не просто высказать глубокие, искренние чувства на словах, но и увековечить память о тех временах, когда местное население, само находясь в тяжелейших условиях, протянуло руку помощи корейцам и другим депортированным народам. Именно тогда закладывалась основа взаимоотношений между людьми, зарождались ис-

С каждым годом укрепляется международное сотрудничество. АКК участвует в привлечении в Казахстан южнокорейских инвестиций, инновационных технологий, содействует культурному обмену между странами.

Жыл өткен сайын халықаралық ынтымақтастық нығая түсуде. ҚКА Қазақстанға Оңтүстік Кореяның инвестицияларын, инновациялық технологияларын тартуға қатысып, екі ел арасындағы мәдени алмасуды қолдауда маңызды рөл атқарып келеді.

қазақстандық қоғамның шынайы құндылықтары қалыптаса бастады.

2012 жылы Қазақстан корейлер Ассоциациясының бастамасымен Үштөбе және Орал қалаларында қазақ халқына барлық депортацияланған этностардың алғысы ретінде «Қазақ халқына мың алғыс» ескерткіштері орнатылды. Бұл ескерткіштерде біздің көпэтносты халықтың баға жетпес тарихи мұрасы бейнеленген. Бүгінгі таңда Қазақстанның әртүрлі өңірлерінде осындай алғыс мемориалдары бой көтерді.

2027 жылы корейлердің берекелі қазақ жерінде тұрып жатқанына 90 жыл толады. Қазақстан корейлер Ассоциациясы үшін бұл маңызды күн. Өйткені, осы кезең тұсында ұйымның бай тәжірибесі, беделі қалыптасып, республикалық және халықаралық деңгейде мойындалған жетістіктерге қол жеткізді.

Мерейтойға орай, ҚКА ауқымды жобаны – K-Park мәдени-іскерлік орталығын салуды бастама етіп көтерді. Бұл жоба қазақ жеріне деген адалдық пен алғыс сезімін білдіруіміздің, жалпы жетістіктерімізді көрсетудің және бірге болашақ құруға деген тілегімізді білдірудің көрінісі болып табылады.

тинные ценности полиэтнического казахстанского общества.

В 2012 году по инициативе Ассоциации корейцев Казахстана в городах Уштобе и Уральске были установлены монументы благодарности казахскому народу от всех депортированных этносов – «Қазақ халқына мың алғыс». В этих памятниках отражается бесценное историческое наследие нашего казахстанского народа. Сегодня подобные мемориалы благодарности появились в разных регионах Казахстана.

В 2027 году исполнится 90 лет проживания корейцев на благодатной казахской земле. Для Ассоциации корейцев Казахстана эта знаменательная дата своего рода рубеж, к которому организация подошла, имея богатейший опыт работы, солидный имидж, признание на республиканском и международном уровнях.

В честь юбилейной даты АКК инициировала крупномасштабный проект – строительство культурно-делового центра K-Park. Его реализация – это выражение преданности, благодарности казахской земле, отображение общих успехов и желания вместе строить будущее. **К**

Меня вскормила
казахская степь
тугими сосками
весенних холмов.

Огонь алых маков
и запах полыни
текут в моих жилах
с далёкой поры.

Орел надо мною
знак вечности чертит
на землю, в которой
родился, умру..

Станислав ЛИ

Қазақстандағы бейнелеу өнер мектебі

Мәдениеттерді біріктіру тәжірибесі

Қазақстанда 120-дан астам этнос өкілі бірлік пен келісімде өмір сүруде. Әрбір этнос өзінің мәдениетін, өз дүниетанымы мен мәдени-эстетикалық дәстүрлерін сақтап келеді. Мұндай алуантүрлілік келіспеушілікке алып келуі мүмкін немесе керісінше, этносаралық қарым-қатынастарды жақындастыруға, өзара құрмет пен бір-бірін мәдени байытуға ықпал етуі де мүмкін.

Камилла ЛИ, өнертанушы,
ҚР Еңбек сіңірген қайраткері

Казахстанская школа изобразительного искусства

Опыт соединения культур

В Казахстане в единстве и согласии проживают более 120 этносов. Каждый из них – носитель собственной культуры, мировоззрения и культурно-эстетических традиций. Такое разнообразие может привести к разногласию, а может, наоборот, способствовать сближению и уважению, развитию взаимообогащающих межнациональных отношений.

Камилла ЛИ, искусствовед,
заслуженный деятель РК

Еліміз осы аталғандардың ішінде екінші жолмен жүріп, жаңа кезеңде – Тәуелсіздік дәуірінде – ерекше ұйым Қазақстан халқы Ассамблеясын құрды. 2023 жылы Қазақстандағы алғашқы шығармашылық ұйым – Суретшілер одағы өзінің 90 жылдығын атап өтті. Бұл ұйым елде дәстүрлі өнерден тыс еуропалық үлгідегі бейнелеу өнерінің қалыптасуына ықпал жасады. Оның бастауында талантты орыс және қазақ суретшілері тұрды. Ұлы Отан соғысы жылдарында Қазақстанға Мәскеу, Ленинград, Харьков, Киев және неміс оккупациясының қаупі төнген басқа да қалалардан 100-ден астам суретші эвакуацияланды. Соғыстан кейін олардың көбі өз қалаларына қайта оралса, кейбіреулері осында қалып, өнердің дамуына өз үлестерін қосты. Осылайша, көптеген суретшілердің қалыптасуына оның сүйікті шәкірті Гүльфайрус Мансурқызы Исмаилова бейнелеу өнерінің ұлы шебері деп атаған Киев университетінің профессоры Абрам Маркович Черкасский үлкен әсер етті. График, кескіндемеші, кино суретшісі, ақын, жазушы, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген әртісі Павел Яковлевич Зальцман ұзақ уақыт бойы «Қазақфильмнің» бас суретшісі болды. Оның жұмыстары республикалық және бүкілодақтық көрмелерде табысқа ие болып, шығармашылығы өзінің ерекше пластикалық-көркемдік шешімдерімен және ерекше психологиялық мазмұнымен әлі күнге дейін

Абылхан КАСТЕЕВ

Наша страна пошла по второму пути и в новое время, эпоху независимости, создала уникальную организацию – Ассамблею народа Казахстана.

В 2023 году первая творческая организация в Казахстане – Союз художников – отметила свое 90-летие. Именно она способствовала появлению в стране нетрадиционного для нее изобразительного искусства европейского типа. У ее истоков стояли талантливые русские и казахские художники. В годы Великой Отечественной войны в Казахстан были эвакуированы более 100 художников из Москвы, Ленинграда, Харькова, Киева и других городов, которым грозила немецкая оккупация. В послевоенное время многие из них вернулись, а некоторые остались и внесли свой вклад в происходящие процессы. Так, на формирование многих художников оказал большое влияние профессор Киевского университета Абрам Маркович Черкасский, о котором его любимая ученица Гүльфайрус Мансуровна Исмаилова говорила как о величайшем мастере живописи. Павел Яковлевич Зальцман, график, живописец, кинохудожник, поэт и писатель, заслуженный деятель искусств Казахской ССР, долгое время был главным художником Казахфильма, успешно выставлялся на республиканских и всесоюзных выставках, его творчество и сегодня привлекает внимание своими неординарными пластическо-художественными решениями и особой

Сабур МАМБЕЕВ

халықтың назарын аударып келеді. КСРО Өнер академиясының И.Репин атындағы кескіндеме, мүсін және сәулет институтын бітірген кескіндемеші Ким Хен Нюн Қиыр Шығыстан корейлерді жер аударғаннан кейін Қызылордада тұрып, жұмыс істеді. Оның жұмыстары Ө. Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер мұражайының қорында сақтаулы. Қазақстан Республикасының халық суретшісі, Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Евгений Матвеевич Сидоркин қазақ халық ертегілеріне және ұлттық эпосқа алғашқы иллюстрацияларды жасады. Осы иллюстрациялары үшін ол 1959 жылы Лейпцигте өткен халықаралық көрме жәрмеңкесінде қола және алтын медальдарға ие болды. Кейінірек суретші бұл иллюстрацияларды, сондай-ақ М. Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясындағы иллюстрацияларды станоктық форматқа ауыстырды. Қазір бұл туындылар біздің мәдени қазынаның қатарына, Ө.Қастеев атындағы ҚР Мемлекеттік бейнелеу өнері мұражайының қорына енгізілген. Белгілі ғалым, корей халқының тарихы мен мәдениетін зерттеуші

психологической наполненностью. Ким Хен Нюн, живописец, окончивший институт живописи, скульптуры и архитектуры им. И. Репина Академии художеств СССР, после депортации корейцев с Дальнего Востока жил и работал в в Алма-Ате, преподавал в художественном училище, некоторое время работал в корейском театре, в различных издательствах – позже переехал в Кызылорду. Его работа находится в фонде Государственного музея искусств им. А. Кастеева. Народный художник Республики Казахстан, лауреат Государственной премии Казахской ССР Евгений Матвеевич Сидоркин создал первые иллюстрации к казахским народным сказкам и национальному эпосу. За эти иллюстрации он получил бронзовую и золотую медали на международной выставке-ярмарке в Лейпциге в 1959 году. Позже художник перевел эти иллюстрации, а также иллюстрации к роману-эпосе М. Ауэзова «Путь Абая» в станковый формат. Сейчас эти произведения входят в нашу культурную

Канафия ТЕЛЬЖАНОВ. Кокпар

Михаил КИМ

Пак Ирдың ұлы, Қазақстан ССР-інің еңбек сіңірген өнер қайраткері Борис Петрович Пак геолог мамандығымен қоса И.Репин атындағы Ленинград көркем өнер институтын бітірді. Ұзақ уақыт бойы Н.Гоголь атындағы көркемөнер училищесінде сабақ берді. Ол станоктық гравюрамен, акварельмен жұмыс істеп, кейінірек мүсін және монументальды өнермен айналысты. Оның керемет линогравюралары мен нәзік орындалған акварельдері оны жоғары кәсіби шебер және терең мазмұнды суретші ретінде танытты.

Лирик Михаил Ким қазақ және корей қыздарының этникалық ерекшеліктері мен ішкі рухани күйін бейнелеген поэтикалық образдар жасады.

Бір топ ұйғыр суретшілері «Мың ой» сурет галереясын ұйымдастырып, өз туындыларын жеке және есеп беру көрмелерінде таныстырды. Олардың ішінде танымал кескіндемеші Зайнутдин Юсуповтың ұлы Руслан Юсупов өзін белсенді көрсете білді. Руслан Қытайдағы Шыңжаңның таңғажайып табиғатын бейнелеген Турфан пейзаждарымен танылды. Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері, Н.Островский атындағы Ташкент театр-көркемсурет институтының түлегі Хашим Құрбанов өз шығармашылығын кескіндемеге арнады, бірақ оған ұйғыр халықтық мәдениетіне тән «асқабаққа салынған өрнекті ыдыстарды» жасау үлкен қызығушылық тудырды. Бұл өнер туындыларының негізі ретінде кептірілген асқабақтар

Хашим КУРБАНОВ

сокровищницу, фонды ГМИ РК им. А Кастеева. Заслуженный деятель искусств Казахской ССР, сын известного ученого, знатока истории и культуры корейцев Пак Ира Борис Петрович Пак окончил институт живописи, скульптуры и архитектуры им. И. Репина Академии художеств СССР в Ленинграде, уже получив профессию геолога. Долгое время преподавал в художественном училище им. Н. Гоголя. Работал в станковой гравюре, акварели, позже стал заниматься скульптурой и монументальным искусством. Замечательные линогравюры и тончайшие по исполнению акварели снискали ему признание как высокопрофессионального мастера, глубокого и содержательного художника.

Лирик Михаил Ким создавал поэтические образы, в которых угадывались близкие этнические черты и внутренние духовные состояния казахских и корейских девушек.

Группа уйгурских художников организовала художественную галерею «Мың Ой», где представляла свои произведения на персональных и отчетных выставках. Среди них активно проявлял себя Руслан Юсупов, сын известного пейзажиста Зайнутдина Юсупова. Руслан прославился своими пейзажами Турфана, представившими фантастическую природу китайского Синьцзяна. Заслуженный деятель РК Хашим Курбанов, выпускник Ташкентского театрально-художественного института им. Н. Островского,

Николай ХЛУДОВ.
Молодые охотники

пайдаланылып, ол оларды шығыстық миниатюра стилінде безендірді.

Кеңестік кезеңде Суретшілер одағының съездерінде жиынға қатысушылар санын жариялау кезінде міндетті түрде әртүрлі этностардың, яғни қазақтардың, орыстардың, украиндардың және басқа да этникалық топтардың өкілдерінің сандық құрамын айтып өтіп, соңында фин Вальтер Никкарев пен Франко режимі кезінде Кеңес Одағы бауырына басқан испан Юрий Функоринеоның есімдері аталатын. Орыс фамилиясын еншілеген фин Никкаревтің Қазақстанға қалай келгені әлі күнге дейін анықталған жоқ. Екеуі де өте қызық әрі танымал суретшілер болды. Функоринео – Қазақстан Ғылым академиясының күту залында орналасқан Қазақстанның ұлы тұлғалары, оның ішінде Абай, Шокан Уәлиханов, Ахмет Байтұрсынов және басқа да белгілі адамдар бейнеленген мозиканың авторларының бірі.

Никкарев – Қарағандыда өмір сүрген әйгілі суретші, станок кескіндемешісі, ол Салихитдин Айтбаевтың шығармашылығына қызығып, оның тек өз кескіндемесіне тән ультрамаринның (мұндай ерекше көк түс басқа ешқандай суретшінің шығармашылығында болмаған) жұмбақтарын шешуге тырысты. Осынау сан қилы тағдырлары бар бұл шеберлердің бәрін шығармашылық атаулының ба-

посветил свое творчество живописи, но большим увлечением для него стали традиционные для уйгурской материальной культуры сосуды «тыквянки», художественные объекты, где исходным материалом служили просушенные тыквы. Он расписывал их в стиле восточной миниатюры.

В советское время на съездах Союза художников в обязательном порядке при озвучивании цифр кворума всегда упоминался количественный состав представителей разных этносов: казахов, русских, украинцев и других, а в конце называли имена финна Вальтера Никкарева и испанца Юрия Функоринео из тех испанских детей, которых Советский Союз сохранял у себя во времена фашистского режима Франко. Каким образом попал в Казахстан финн с русской фамилией Никкарев, установить пока не удалось. Оба интересные, яркие художники. Функоринео – один из авторов мозаик в холле Академии наук, где в этой вечной технике выполнена целая галерея портретов выдающихся деятелей Казахстана – Абая, Шокана Валиханова, Ахмета Байтурсынова и других.

Никкарев – известный художник, проживавший в Караганде, живописец-станковист, увлекался творчеством Салихитдина Айтбаева, пытаясь разгадать загадку глубокого, свойственного только его живописи ультрамарина – такого особого синего цвета не было ни у одного художника.

сты міндеті – еліміздің мәдени қазынасына енетін жоғары кәсіби өнер туындыларын жасау мақсаты біріктірді. Олар Қазақстан тарихын терең зерттеп, оның көрнекті қайраткерлерінің портреттерін жасап, өз шығармаларындағы маңызды тарихи оқиғаларды зерттеп, қайта жаңғыртты, өз туындыларын қазіргі заманның түрлі мәселелеріне арнады. Қазақстанның өткені мен бүгіні олардың еңбегінің негізгі іргетасына айналды. Табиғи қабілеттер, мәдени кодтарды сақтаған генетикалық жады, әлемдік өнер тәжірибесін зерттеу, автохтонды қазақ мәдениетіне ену олардың шығармашылық ізденістерінің негізіне айналды. Жалпы шығармашылық үдерістегі тағы бір маңызды құбылыс – дүниеге деген көзқарасы көшпелі ортада қалыптасқан, отырықшы мәдениеттерден ерекшеленетін қазақтың суретшілері, жаңа тарихи парадигмаға тез арада бейімделіп, оны жылдам меңгеріп алды. Олар реалистік және абстрактылы образдарды бейнелеуде дәстүрлі мәдениетке тән емес құралдарды пайдаланып отырды. Бұл сөзімізге мысал ретінде кәсіби білім алмаған, бірақ Қазақстанның қазақ бейнелеу өнері мектебінің негізін қалаушы саналатын Әбілхан Қастеевты айтсақ болады. Ол

Всех этих мастеров с разными историческими судьбами объединяли единые задачи общего творческого процесса – создания высокопрофессиональных художественных произведений, которые войдут в культуру страны. Они глубоко изучали историю Казахстана, создавали портретные образы его выдающихся деятелей, исследовали и реконструировали в своем творчестве важные исторические события, посвящали свои работы разным вопросам современности, очевидцами которых были. История и современность Казахстана стали базовым фундаментом для их творчества. Природные способности, генетическая память, сохранившая собственные культурные коды, изучение мировой художественной практики, погружение в автохтонную казахскую культуру стали основой их творческих поисков.

Еще один важный феномен в общем творческом процессе – казахские национальные художники, чья ментальность сформировалась в кочевой среде, отличной от оседлых культур, которые стремительно адаптировались в новой исторической парадигме. Они использовали несвойственный для традиционной культуры инструментарий, воплощая реалистические и абстрактные образы. Пример тому народный худож-

Михаил КИМ.
Мечта

Гульфайрус ИСМАИЛОВА

Гульфайрус ИСМАИЛОВА.
Портрет М. Жиенбаевой

қылқаламмен және қарындашпен жұмыс істеу дағдыларын өзі секілді кәсіби суретші емес, Николай Хлудовтың жеке студиясында үйренген. Дегенмен, Қастеев ерекше қабылдау қабілетіне, болып жатқан нәрселерді терең аңғарып, тіпті басқалар байқамайтын ұсақ-түйектерді байқау және осының бәрін біртұтас нәрсеге жинақтай білу қабілетіне ие еді, ал бұл толыққанды көркем композиция жасау үшін аса қажет қасиет болатын. Ол өз заманының тамыр соғысын терең сезінген жан әрі оның туындыларында уақыттың осы энергетикасы сақталып қалған. Көптеген кәсіби суретшілер оның өзіндік ерекшелігі бар шығармашылығынан шабыт алып, ұлылық пен рухани мәнді қарапа– йым өмірден-ақ көруге болатынын ұғынды. Қазақ КСР-інің халық суретшісі Сабыр Мәмбеев, КСРО халық суретшісі Қанапия Телжанов және басқа да қылқалам шеберлері жоғары өнер білімін алып жүріп, мұражайларға бару арқылы басқа мәдениеттердің тәжірибесін бойларына сіңірді. Олар бұл тәжірибені өз шығармашылықтарында қайта өңдеп, авторлық көзқарастары мен пластикалық бейнелеулерінде қайталанбас жарқын көркем туындылар жасады. Мәмбеевтің өткен ғасырдың 50-жылдарында дүниеге келген «Киіз үй», «Көші-қон» атты қазақтың өмірі тақырыбындағы картиналарынан француз импрессионистері мен орыс авангардтарының

ник КазССР Абылхан Кастеев, который не получил профессионального образования, но по праву считается основателем казахской школы изобразительного искусства. Навыки видения и владения кистью и карандашом он получил в частной студии Николая Хлудова, который тоже не был профессиональным художником. Но Кастеев обладал особым даром восприятия, умением глубоко наблюдать происходящее, вплоть до незамечаемых другими мелочей, и собирать все в единое целое, что так необходимо при создании целостной художественной композиции. Он особым образом чувствовал свое время, и в его произведениях это время сохранило свою энергетику. Многие профессиональные художники черпали из его самобытного творчества вдохновение и уроки видеть в простой жизни величие и духовный смысл.

Народный художник Казахской СССР Сабур Мамбеев, народный художник СССР Канафия Тельжанов и другие, получив высшее художественное образование и посещая музеи, впитывали опыт других культур и, переработав их в собственном творчестве, создавали уникальные, яркие художественные произведения, неповторимые в своем авторском видении и пластическом образном воплощении. В живописных полотнах Мамбеева на тему казахского быта – «Юрта», «Перекочевка», появившихся в 50-х годах прошлого века, угадывается влияние французских импрессионистов

Абылхан КАСТЕЕВ.
Насильственный увоз девушки

ықпалы байқалады. Алайда, бұл қасиеттер тек көшпелі халық мәдениетінің тарих қойнауына кеткен дәуірінің поэтикалық бейнелерінде романтикалық интонацияларды айқындап, әрбір қазақ үшін қымбат болған естеліктерді бейнелеп тұр. Ал Телжановтың «Көкпар», «Атамекен» монументалды кескіндеме туындылары қазақ халқының ұлылығы мен рухының көркемдік-пластикалық символдары әрі қазақ мәдениеті үшін жаңа реалистік бейнелеу құралдарымен ұсынылған эпикалық ертегілердің бір түрі. Осы үрдістер мен үдерістердің бәрі де Қазақстанның бейнелеу өнерін жалпы әлемдік көркемдік тәжірибеде бірегей әрі тартымды ете түседі.

Қазақ бейнелеу өнері мектебінің тәжірибесі көпмәдениеттіліктің – әртүрлі коммуникациялар үшін мүмкіндік беретінін, шығармашылықтың дамуына септігін тигізіп, адамдарды әлеуметтік және рухани жетілуге үйрететінін, екінші жағынан бірегейлікті нығайтып, түрлі халықтардың жетістіктерін құрметтеуге және қабылдауға шақыратынын дәлелдейді.

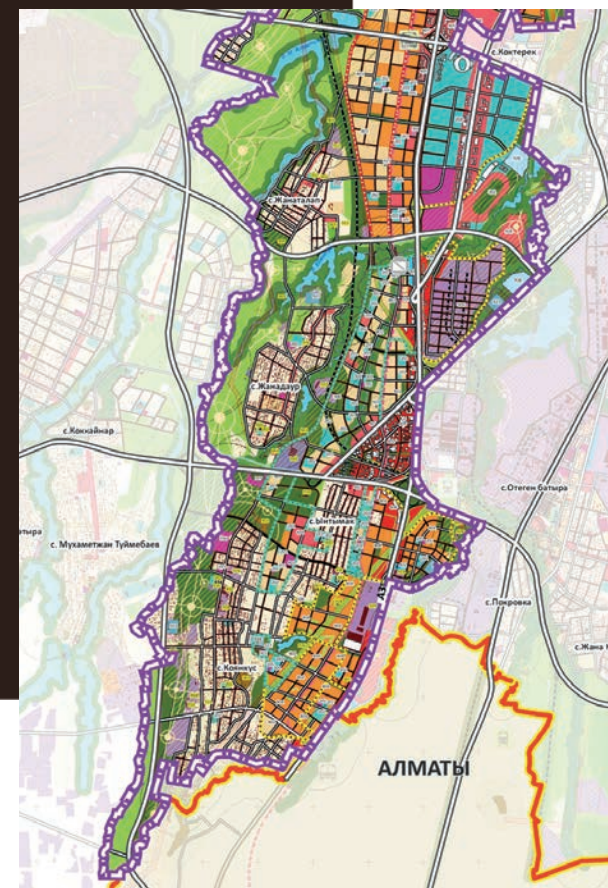
и русских авангардистов. Однако эти качества только подчеркивают романтические интонации в поэтических образах, ушедшей в историю эпохи культуры кочевников, воспоминания о которой дороги каждому казаху. А монументальные живописные работы Тельжанова «Кокпар» и «На земле дедов» – это художественно-пластические символы величия и духа казахского народа, своего рода эпические сказания, представленные новым для казахской культуры реалистическим визуальным инструментарием. Все эти тенденции и процессы делают изобразительное искусство Казахстана своеобразным и привлекательным для общей мировой художественной практики.

Опыт казахстанской школы изобразительного искусства доказывает: мультикультурное многообразие дает возможность разных коммуникаций, способствующих развитию креативности, учит людей социально-духовному совершенствованию и, с другой стороны, укрепляет идентичность, призывает к уважению и восприятию достижений разных народов. **К**

К-PARK

ДОСТЫҚ ПЕН ТАБЫСТЫҢ ТАРИХЫ

2027 жылы корейлердің берекелі қазақ жерінде тұрып жатқанына 90 жыл толады. Осы мерейтойға орай, Қазақстан корейлер Ассоциациясы өздерінің кемелденуі мен қол жеткізген табыстарының айғағы ретінде жаңа Алатау қаласынан K-PARK аталатын мәдени-іскерлік орталық құруды бастама етіп көтерді. Орталық сынаққа толы өткен күннен – табысқа толы бүгінге, қазіргі заманнан – инновациялық болашаққа қадам басқан Қазақстанның көпэтносты халқының табысты өмірінің символына айналады.

Қазақстандағы корейлердің тарихы – бұл ауыртпалықтың, табыс пен алғыстың тарихы. Қазақ халқының кең пейілі мен қонақжайлығының, шынайы жанашырлығы мен ізгі ниетінің арқасында жер аударылған корейлер мен олардың ұрпақтары Қазақстанның толыққанды азаматы атана алды. Кәрістер қазақ халқының бауырмалдығын жоғары бағалап, бұған ризашылық ретінде тарихтың барлық кезеңдерінде Қазақстанның игілігі үшін аянбай еңбек етті. 67 кәрістің Социалистік Еңбек Ері атанғаны, ел дамуына үлес қосқан қаншама корейдің «Қазақстанның Еңбек ері» атағын алғаны соның айғағы. Қазақстанның түрлі қалалары мен ауылдарында 36 көше кәрістің көрнекті тұлғаларының атымен аталып, 22 мемориалдық тақта қойылды.

Корейлердің қиын күндерде қолдау көрсетіп, пана болған қазақ халқына деген алғысы – жадыларында мәңгілікке сақталып қалатын ұжымдық естелік. Бұл берік достық пен өзара түсіністіктің, қазақ жеріне адалдық пен Отан игілігі үшін еңбек етуге ұмтылудың негізі. Корейлер екі ел арасындағы көпір ретінде Қазақстан мен Корея Республикасы арасындағы табысты ынтымақтастық үшін бар әлеуетін пайдаланады.

Қазіргі уақытта Қазақстан корейлері елдің саяси және экономикалық өміріне белсенді қатысып келеді.

К-PARK – жасампаздық аумағы

Бұл жоба адамдарды біріктіруге, мәдени алмасу үшін жаңа мүмкіндіктер жасауға, экономикалық дамуды қол-

История корейцев Казахстана – это история боли, успеха и благодарности. Благодаря гостеприимству казахского народа, страданию и добродушию депортированные корейцы и их потомки смогли стать полноправными гражданами Казахстана. Высоко ценя эту помощь, казахстанские корейцы на всех этапах истории упорно трудились на благо Казахстана. Свидетельство тому эти факты: 67 корейцев стали Героями Социалистического Труда и получили звание «Казахстанный Енбек Ері», а именами заслуженных корейцев названы 36 улиц в городах и аулах и установлены 22 мемориальные доски по всему Казахстану.

Благодарность корейцев казахскому народу – это коллективная память о большой помощи и спасении. Это основа крепкой дружбы и взаимопонимания, преданность казахской земле и стремление трудиться во благо родины. Корейцы, как мост между двумя странами, используют свой потенциал для успешного сотрудничества Казахстана и Республики Корея.

В настоящее время корейцы Казахстана – активные участники политической и экономической жизни страны.

К-PARK – территория созидания

Данный проект направлен на объединение людей, создание новых возможностей для культурного обмена, поддержку экономического развития и взаимопонимания между народами.

К-PARK в Казахстане станет местом притяжения культуры, бизнеса, образования и инноваций. Это место, где казахские и корейские тра-

К-PARK

ИСТОРИЯ ДРУЖБЫ И УСПЕХА

В 2027 году исполнится 90 лет проживания корейцев на благодатной казахской земле. К этой дате Ассоциация корейцев Казахстана в качестве подтверждения зрелости и достигнутых успехов иницирует создание культурно-делового центра в новом городе Алатау под названием K-PARK. Центр станет символом успешной жизни народа Казахстана – от тяжелого прошлого к успешному настоящему, от настоящего к инновационному будущему.

Константин КИМ

дауға және халықтар арасында өзара түсіністік орнатуға бағытталған.

К-PARK Қазақстанда мәдениет, бизнес, білім және инновациялар орталығына айналады. Бұл – қазақ және корей дәстүрлерінің тоғысып, бірін-бірі толықтырып, жаңа мүмкіндіктер ашатын орны. Бұл – қарым-қатынасқа, шығармашылық пен ынтымақтастыққа арналған кеңістік, ортақ тарихымыз сақталып қалатын, Қазақстанның дамуына арналған мәдени және бизнес жобалар пайда болатын орын, – деп ҚКҚ Қамқоршылық кеңесінің төрағасы Юрий Цхай атап өтті.

Осы жобаны жүзеге асыру арқылы Қазақстандағы корейлердің берекелі қазақ жерінде өздерін дәлелдеп, көпэтносты халықтың үйлесімді бөлшегіне айналып кеткені көрінеді.

К-PARK-тың басты нышаны және туристерді тартудың орталығы ретінде этноауыл салынады. Оның аумағында корейлер алғаш көшіп келген жылдарда тұрған жер үйлер орнатылып, жанына қазақтардың депортацияланған корейлерді бауырына басқан кезеңді сезіну үшін киіз үйлер тігіледі.

Этноауыл аумағында дәстүрлі қазақ және корей тағамдары дайындалады. Бұл қосымша жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді. Жергілікті тұрғындар өз өнімдерін (тамақ, ұлттық атрибуттар мен басқа да заттар) ұсынып, туристерге қызмет көрсетеді (бүркітшілер, атпен серуендеу және басқа да қызметтер). Қонақтар дәстүрлі қазақ тағамдарын (бешбармақ, қымыз, шұбат

диции встречаются, дополняют друг друга и открывают новые возможности. Это пространство для общения, творчества и сотрудничества, где сохраняется историческая память, рождаются культурные и бизнес-проекты для развития Казахстана, – отметил председатель Попечительского совета АКК Юрий Цхай.

Через реализацию данного проекта будет продемонстрировано, что казахстанские корейцы смогли реализовать себя на благодатной казахской земле и являются гармоничной частью казахстанского народа.

Изюминкой К-PARK и центром притяжения для привлечения туристов станет этнодеревня. На ее территории будут установлены землянки, в которых корейцы жили первые годы после переселения, а рядом юрты, чтобы гости могли погрузиться в то время, когда казахи приняли депортированных корейцев.

На территории этнодеревни будут готовиться традиционные казахские и корейские блюда. Это создаст дополнительные рабочие места. Местное население будет предоставлять свою продукцию (еду, национальную атрибутику и проч.), а также оказывать услуги для туристов (беркутчи, верховая езда). Гости смогут поучаствовать в процессе приготовления традиционных казахских блюд (бешбармак, кумыс, шубат), отведать их на месте и приобрести.

Здесь же будет размещаться зона традиционных ремесел и мастер-классов. В этой зоне посетители смогут

және басқа да тағамдар) дайындау процесіне қатысып, олардың сол жерде дәмін татып көріп, сатып ала алады.

Мұнда дәстүрлі қолөнер және шеберлік сыныптары өтетін аймақ орналастырылатын болады. Бұл аймақта келушілер қыштан, мата мен қағаздан жасалатын дәстүрлі қазақ және корей бұйымдарын жасауға қатыса алады.

Жобаның міндеттері

- Аймақтың негізгі басымдықтарына сәйкес келетін және тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуды қамтамасыз ететін халықаралық танымалдыққа ие бірегей мәдени-іскерлік орталық құру.

- Заманауи технологиялар арқылы мәдени мұраны сақтау.

- Халықаралық мәдениіс шаралар арқылы туристерді тарту, оларды қазақ, корей және басқа халықтардың ерекшелігімен таныстыру.

- Әлеуметтік-мәдени және білім беру жобаларын, соның ішінде этносаралық қатынастарды нығайтуға бағытталған жобаларды дамыту.

- Шығыс Қазақстанның арнайы экономикалық аймағына шетелдік инвесторларды тарту.

- Корея Республикасы мен Қазақстандағы корейлер жетекші орын алатын салаларда бизнесті дамыту.

- Бизнесте, мәдениетте, ғылым мен медицинада халықаралық ынтымақтастық үшін диалог аландарын құру.

поучаствовать в изготовлении традиционных казахских и корейских изделий из керамики, ткани, бумаги.

Задачи проекта

- Создание уникального культурно-делового центра с международной известностью, который соответствует ключевым приоритетам региона и обеспечивает устойчивое социально-экономическое развитие.

- Сохранение культурного наследия благодаря современным технологиям.

- Привлечение туристов через международные культурные события, ознакомление их с самобытной культурой казахов, корейцев и других народов.

- Развитие социально-культурных и образовательных проектов, в том числе направленных на укрепление межэтнических отношений.

- Привлечение иностранных инвесторов в СЭЗ Алатау.

- Развитие бизнеса в сферах, где Республика Корея и казахстанские корейцы занимают ведущие позиции.

- Формирование диалоговых площадок для международного сотрудничества в области бизнеса, культуры, науки и медицины.

Место реализации проекта

Проект будет реализован на земельном участке площадью до 10 га в городе Алатау.

К-PARK-тың басты нышаны және туристерді тартудың орталығы ретінде этноауыл салынады. Оның аумағында корейлер алғаш көшіп келген жылдарда тұрған жер үйлер орнатылып, жанына қазақтардың депортацияланған корейлерді бауырына басқан кезеңді сезіну үшін киіз үйлер тігіледі.

Изюминкой К-PARK и центром притяжения для привлечения туристов станет этнодеревня. На ее территории будут установлены землянки, в которых корейцы жили первые годы после переселения, а рядом юрты, чтобы гости могли погрузиться в то время, когда казахи приняли депортированных корейцев.

Жобаны жүзеге асыру орны

Жоба Алатау қаласында 10 гектарға дейінгі жер учаскесінде жүзеге асырылатын болады.

ҚР Президентінің Жарлығына сәйкес, Алатау қаласы Алматы облысының Іле ауданындағы Жетіген ауылының негізінен құрылған. Жалпы алаңы 89 мың гектарды құрайды. Учаске еліміздің ең ірі қаласы – Алматыға жақын орналасқандықтан және республикалық маңызы бар А-3 автомобиль жолының бойында орналасқандықтан бұл ыңғайлы көлік қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

Алатау қаласын салу жобасын іске асыру үшін ҚР Премьер-министрінің 2024 жылдың қазан айындағы өкімімен ҚР Вице-премьерінің төрағалығымен Жобалық кеңсе құрылды.

Құрылған Alatau арнайы экономикалық аймағы отандық және шетелдік инвестициялар үшін қолайлы климат қамтамасыз етеді. Бұл аймақтың және жалпылама айтқанда елдің дамуына жаңа серпін береді.

Алатау қаласын салу тұжырымдамасының авторы – сингапурлық Surbana Jurong Infrastructure Pte Ltd компаниясы.

Жобаны жүзеге асыру мерзімдері

Мәдени-іскерлік орталықтың ашылуы және таныстырылымы – 2027 жылдың қазан айында, корейлердің

Согласно указу Президента РК, город Алатау образован по большей части из села Жетыген Илийского района Алматинской области. Общая площадь составит 89 тысяч гектаров. Участок расположен рядом с крупнейшим городом страны Алматы и находится вдоль автомобильной дороги республиканского значения А-3, что обеспечивает удобную транспортную доступность.

Для реализации проекта по строительству города Алатау распоряжением премьер-министра РК в октябре 2024 года создан проектный офис под председательством вице-премьера РК.

Созданная специальная экономическая зона Alatau обеспечит благоприятный климат для отечественных и зарубежных инвестиций. Это придаст новый импульс развитию региона и страны в целом.

Автором концепции строительства города Алатау выступила сингапурская компания Surbana Jurong Infrastructure Pte Ltd.

Сроки реализации проекта

Открытие и презентация культурно-делового центра – октябрь 2027 года, в год 90-летия проживания корейцев в Казахстане. Презентация пройдет на международном и республиканском уровнях под эгидой Ассамблеи народа Казахстана.

Қазақстанда тұрып жатқанына 90 жыл толу мерейтойы қарсаңында өтеді. Таныстырылым халықаралық және республикалық деңгейде Қазақстан халқы Ассамблеясының қолдауымен жүзеге асады.

Жобаны жүзеге асыру механизмі

Қазақстан корейлер қауымдастығы осы жобаны жүзеге асыруды толықтай өз мойнына алады. Жобаны қаржыландыру отандық және шетелдік серіктестердің демеушілік қолдауымен, гранттар мен қайырымдылық көмегімен, сондай-ақ жоба бизнес-жобаларға қатысу арқылы жүзеге асырылады.

К-PARK кешені біртұтас құрылымда біріктірілген ғимараттар мен аумақтардан тұрады және төмендегідей міндетті элементтерді қамтиды:

- Парк аймағы;
- Этноауыл;
- Жол бойындағы қызмет көрсету аймағы;
- Медицина және/немесе әлеуметтік бағыттағы нысан орналастыру;
- Қазақстан корейлер қауымдастығының ғимараты;
- Мұражай мен ескерткіштер.

Механизм реализации проекта

Ассоциация корейцев Казахстана полностью берет на себя реализацию данного проекта. Финансирование проекта будет осуществляться за счет пожертвований, грантов и спонсорской поддержки от отечественных и зарубежных партнеров, а также путем участия в соответствующих бизнес-проектах.

К-PARK будет состоять из комплекса зданий и территорий, объединенных в единую структуру, включающую следующие обязательные элементы:

- парковая зона;
- этнодеревня;
- зона придорожного сервиса;
- размещение объекта медицинского и/или социального направления;
- здание Ассоциации корейцев Казахстана;
- музей и монументы.

Қазақстандық корейлер журналының аудиториясына жүгіну – үлкен жауапкершілік. Әрине, мен мұны себепсіз жасамас едім.

Мәселе мынада: өткен жылдың соңында менің кітабым – «Алтыншаш» атты романым жарыққа шықты. Бұл XX ғасырдың алғашқы жартысында поляктардың Қазақстанға депортациялану кезеңі туралы әңгіме. Кітапта тек менің көркем шығармам ғана емес, сонымен қатар Қазақстандағы поляктар мен олардың ұрпақтарының маған сеніп тапсырған шынайы естеліктері де бар.

Корейлердің Орта Азияға қоныс аудару тарихы көп жағдайда ұқсас. Қазақстандық корейлердің естеліктерімен танысқанда қайғылы оқиға көп жағдайда егжей-тегжейлі қайталанып отырғанына көзім жетті. Бірақ жаңа жерде жаңа өмір бастаған адамдардың қарапайым өмірі де қайталанатын. Қарапайым күнделікті оқиғаларға байланған ата-бабаларымыздың өмірінің маңызы құжаттарда қатталған трагедиядан кем емес. Олардың орасан зор қажыр-қайрат пен жақсы мінез-құлықты қажет еткен бұл өмірі бүгінгі өміріміздің негізі болды, сол өмір бізді қазақстандықтарға айналдырды.

Мен «Алтыншаш» туралы пікірлерді оқыдым, жалпылама айтқанда жұртшылық кітапты жақсы қабылдаған. Бірақ пікірлерді оқи отырып, әртүрлі этнос өкілдерінің біздің елімізде пайда болу себептері, тіпті КСРО-да туылғандардың өзін қызықтырмайтынын, бұл олар үшін күн тәртібіндегі мәселе еместігін түсіндім.

Мен зерттеуші ретінде де, жазушы ретінде де еліміздегі бірегейлік тақырыбымен айналысамын, оның үстіне өз отбасымның шығу тегіне поляк ұлтының қатысы болғандықтан өзімді және өз орнымды түсіну идеясы – менің негізгі мотивациям. Бұл мәселеде маған күштеп жер аударылғандардың естеліктері, отбасылық тарих туралы әңгімелер, сондай-ақ өткен жылы Қазақстанның бірнеше қаласында өткізген бірегейлік тақырыбындағы семинарлар көп көмек берді. Мен осы тақырып төңірегіндегі түрлі көзқарастарды, дәлелдер мен жан жаралайтын оқиғаларды естідім, бұл өз бағыт-бағдарымды қайта қарауға мәжбүр етті. Бірақ ең маңыздысы – біз бір-бірімізді түсіне аламыз, түсінуге дайынбыз және бүгін-

Обратиться к аудитории журнала казахстанских корейцев – большая ответственность. Я бы не стал этого делать без причины, конечно.

Дело в том, что в конце прошлого года у меня вышла книга – роман «Алтыншаш».* Рассказ о периоде депортации поляков на территорию Казахстана в первой половине XX века. В книге не только моя художественная повесть, но и реальные воспоминания казахстанских поляков и их потомков, доверенные мне авторами.

История переселения корейцев в Среднюю Азию во многом похожа. Я знаком с воспоминаниями казахстанских корейцев – трагедия повторяется во многих деталях. Но и описанная обычная жизнь людей, построивших судьбу на новом месте, – тоже повторяется. Эти подробности жизни наших предков, связанные с обыкновенными бытовыми событиями, не менее важны, чем задокументированная трагедия. Эта их жизнь, для которой потребовалось найти в себе силы и лучшие качества характера, – основа нашей сегодняшней жизни, она сделала нас казахстанцами.

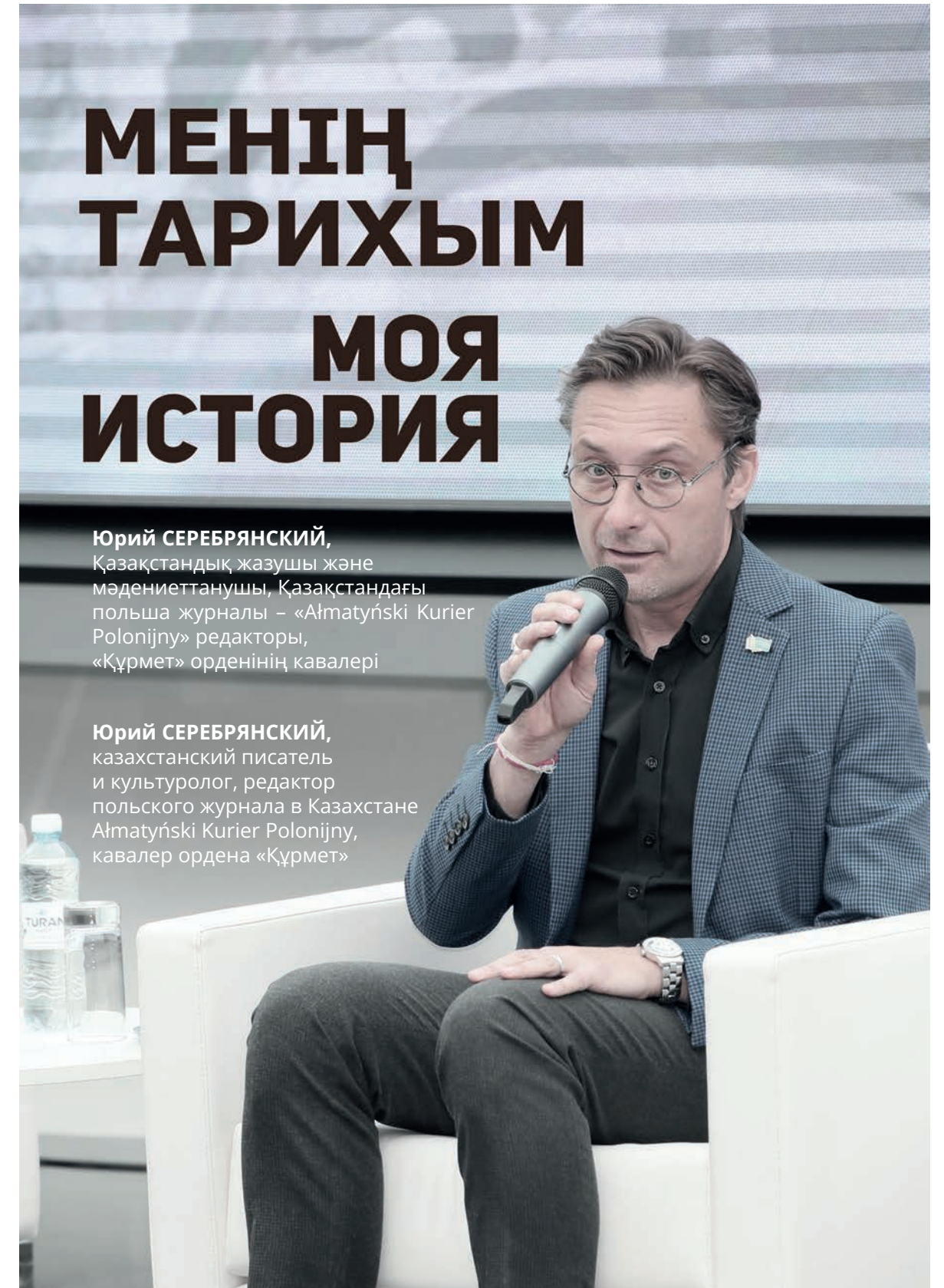
Читаю отзывы об «Алтыншаш», книгу хорошо принимают, но становится ясно, что причины появления в нашей стране представителей разных этносов не на первом плане даже у тех, кто родился в СССР.

Я занимаюсь темой идентичности в нашей стране и как исследователь, и как писатель, к тому же у моей собственной семьи польские корни, и идея разобраться в себе и своем месте – моя основная личная мотивация. В этом помогают воспоминания депортированных, семейные истории, помогают и семинары на тему идентичности, которые я в конце прошлого года провел в нескольких городах Казахстана. Я услышал самые разные точки

МЕНИ ТАРИХЫМ МОЯ ИСТОРИЯ

Юрий СЕРЕБРЯНСКИЙ,
Қазақстандық жазушы және
мәдениеттанушы, Қазақстандағы
польша журналы – «Алматы́нский Курьер
Polonijny» редакторы,
«Құрмет» орденінің кавалері

Юрий СЕРЕБРЯНСКИЙ,
казахстанский писатель
и культуролог, редактор
польского журнала в Казахстане
Алматы́нский Курьер Polonijny,
кавалер ордена «Құрмет»

гі таңда тап болған мәдени жағдайымызды ашық әрі сабырлы түрде талқылауға дайынбыз, әртүрлі этностарға жататынымызға қарамастан, жақын менталитетіміз осыны жасауға мүмкіндік береді.

Бұл үлкен құндылық, оны сақтап қалу өте маңызды.

Тарихты сақтап қалудың әртүрлі жолдары бар, олардың бірі – біздің естеліктерімізді, отбасылық әңгімелерімізді бір архивте жинақтап, оны баршаға қолжетімді ету. Бәрімізде әжелеріміз бен аталарымызбен сөйлесу арқылы, естеліктерін жазып алатын, құжаттар мен суреттерін жинайтын керемет мүмкіндік бар. Тұңғыш Президент мұражайында біз қазақстандықтардың отбасылық тарихын жинауды бастадық. Деректер кез-келген адамның этникалық тегіне, жер аударылғанына немесе депортацияланғанына қарамайды. Барлық оқиғалар мен тарихи естеліктер маңызды. Оқу құралдарын қайта жазуға болады, алайда, куәгерлер мен олардың ұрпақтарының естеліктерін қайта жазуға қиынға түседі, әсіресе, олардың мұрағаты онлайн режимде қолжетімді болса. Сізді «Менің тарихым» бағдарламасына қатысуға, myhistorykz@gmail.com ресми мекенжайына еркін формадағы естеліктерді, құжаттардың суреттері мен фотосуреттерді жіберуге шақырамын. Материалдармен кәсіби мамандар – мұражай қызметкерлері жұмыс істейтін болады.

Біз сіздердің оқиғаларыңызды күтеміз! Осы мүмкіндікті пайдалана отырып, сіздерге бейбітшілік, бақыт пен тыныштық тілеймін!

** 2023 жылы «Алтыниаш» романы мәдениетаралық және этносаралық бірлікті нығайту жөніндегі үздік жұмыс ретінде Қазақстан халқы Ассамблеясының сыйлығын жеңіп алды.*

зрения, доводы, травмы, это заставляет пересмотреть и свою позицию. Но самое главное – я увидел, что мы можем понять друг друга, готовы понимать и спокойно обсуждать ту культурную ситуацию, в которой оказались сегодня, наша близкая, несмотря на принадлежность к разным этносам, ментальность позволяет это сделать.

Это уже большая ценность. Ее можно и нужно сохранить.

Попробовать сохранить историю можно разными способами, один из которых – собрать наши воспоминания, семейные истории в единый архив, доступный каждому. У всех нас есть прекрасная возможность – поговорить с бабушками и дедушками, записать, достать документы и фотографии. На базе Музея Первого Президента мы начали сбор семейных историй казахстанцев – всех, вне зависимости от этнической принадлежности, связи с переселением или депортацией – важны все истории. Если учебник возможно переписать, то воспоминания свидетелей и их потомков переписать сложнее, особенно если их у нас окажется целый архив, доступный онлайн. Приглашаю вас участвовать в программе «Моя история», присылать на официальный адрес myhistorykz@gmail.com воспоминания в свободной форме, снимки документов, фотографии. Работой с материалами займутся профессионалы – сотрудники музея.

Ждем ваших историй! Пользуясь случаем, хочу пожелать вам мира, счастья и согласия!

** В 2023 году роман «Алтыниаш» получил премию Ассамблеи народа Казахстана как лучшая работа по укреплению межкультурного и межэтнического единства.*

ҮНСІЗ НЕМАЯ ПОЭЗИЯ

Астаналық жас «BIRLIK» ансамблінің ерекшелігі – халықтық-сахналық би жанрын ойлап тапқан және жүзеге асырған Игорь Моисеев атындағы әлемге әйгілі халық биі ансамбліне тікелей сілтеме жасауында. Ұлы хореографтың өзі атағандай, бұл – халықтың пластикалық портреті, үнсіз поэзиясы мен көзбен көруге болатын әні. Ансамбль жетекшісі Анель Марабаева Моисеев ансамблінің “өзі ұқсағысы келіп, армандаған жол нұсқаушысы” екендігін мойындайды. Біз Анельмен оның сүйікті биі және ең күрделі билер туралы, сондай-ақ қайта түрлену өнері туралы әңгімелестік.

– Кітап оқыған кезде біз романдардың, повестердің немесе әңгімелердің басты кейіпкерлерімен бірге басқа тағдырларды бастан кешіреміз. Кейде бұл кейіпкерлер – басқа мәдениеттің өкілдері. Би орындаушысы немесе биші – бұл да белгілі бір деңгейде оқырман тәрізді. Бәлкім, осылай да ұқсастыруға болатын шығар. Әлемнің әр түрлі халықтарының биін орындаушы ретінде, сіз оларды билегенде не сезінесіз? Ал сіз және сіздің денеңіз басқа мәдениетті, мәдениеттер арасындағы айырмашылықты қалай қабылдайды? Өйткені, дене қозғалыстары біздің санамызға, дүниетанымымызға әсер етеді. Сіз бұнымен келісесіз бе?

– Қызықты сұрағыңызға рахмет! Ең алдымен, мен белгілі бір халықтың ерекшелігін, мінез-құлқы мен бет-бейнесін өзіме сіңіруге тырысамын. Бұл Кореяға барып, дәмді лапша жеу секілді дүние. Сол немесе басқа халықтың киімін кигенде-ақ, музыкасының алғашқы нотасын естігенде-ақ, мен автоматты түрде сол халыққа айналамын. Энергия, пластика және ең бастысы – халықтың рухы менде би арқылы көріне бастайды. Меніңше, бұл кез-келген адамға берілмеген. Бұл актерлік өнерден де тереңірек нәрсе. Мұнда энергия деңгейінде жұмыс істеледі, ол көрінбей қалуы мүмкін, бірақ ол көрерменнің жүрегіне міндетті түрде әсер етеді. Кейбіреулердің көзіне тіпті жас келуі мүмкін.

– Хореограф және режиссер ретінде бидің ерекшеліктері мен оның өзіне тән сипатын дәлірек жеткізу үшін сіздің сол халықтың мәдениетіне, бейнелеу өнеріне, ою-өрнектеріне, музыкасы мен тарихына енуіңіз өте маңызды. Әр халықтың, тіпті ең аз халықтың да бай әрі бірегей мәдениетке ие екенін түсіну адамды ашық әрі көпшіл етеді.

– Иә, сөзсіз солай. Мен үшін ең маңыздысы – халықтардың достығы. Жібек жолының тарихи жазбаларынан біз орта ғасырларда мәдениеттердің синтезі айқын

Особенность молодого астанинского ансамбля BIRLIK – прямая отсылка к давно известному во всем мире Ансамблю народного танца им. Игоря Моисеева, который придумал и создал жанр народно-сценического танца. Как называл его сам великий хореограф – это пластический портрет народа, немая поэзия и зримая песня. Руководитель ансамбля Анель Марабаева признается, что моисеевский ансамбль – «наш ориентир, на который я мечтаю быть похожей». Мы побеседовали с Анель о любимых и самых сложных танцах, искусстве перевоплощения.

– Когда мы читаем книги, то переживаем другие судьбы вместе с главными героями романов, повестей или рассказов. Иногда это герои других культур. Танцовщица или танцор – это тоже своего рода читатель. Наверное, можно провести такую аналогию. Как исполнительница танцев народов мира, что вы чувствуете, когда танцуете их? Как вы и ваше тело воспринимаете другую культуру, эту разность, ведь движения тела влияют на наше сознание, мировоззрение. Вы согласны с этим?

– Благодарю за очень интересный вопрос! Прежде всего я стараюсь перевоплотиться в ту или иную народность, характер и образ. Это как почувствовать себя в Корее и поесть вкусной лапши. Надевая костюм того или иного народа, слыша первые ноты музыки, я автоматически перевоплощаюсь. Энергия, пластика, и самое главное – дух народа, начинают проявляться во мне через танец. Я думаю, это дано не каждому. Это больше, чем актерская игра. Здесь работа на уровне энергий, нечто такого, что не всегда видно невооруженному глазу, но обязательно тронет сердце зрителя. У некоторых могут даже подступить слезы.

– Как хореографу и постановщику для вас важно погрузиться в культуру, изобразительное искусство, орнаменталистику, музыку и историю народа, чтобы точнее передать характер танца, его самобытность. Понимание, что каждый, даже самый малочисленный народ имеет богатую и уникальную культуру – делает человека более открытым и гибким.

– Да, безусловно. Самое важное для меня – это дружба народов. Из летописей времен Шелкового пути мы знаем, что происходил синтез культур, который ярко проявился в средние века. Именно тогда казахи открыли для себя культуру Китая, Индии, Ирана и других стран.

көрініс тапқанын білеміз. Сол кезде қазақтар Қытай, Үндістан, Иран және басқа да елдердің мәдениеттерімен алғаш рет танысты.

– Сіздің сүйікті үш ұлттық киіміңіз қандай және неліктен олар?

– Білесіз бе, әрбір шетелге шыққан сапарымнан би мен... ұлттық киім әкелуге тырысамын. Қазір менде жиырмадан астам ұлттық киім бар!

– Таңғаларлық!

– Жакында біз түрікмендердің ұлттық киімдерін сатып алдық. Олар нағыз шедеврлер! Ұжым құрылған сәттен бастап қазақ, өзбек, татар, орыс киімінің эскиздерін жасаған суретші Арасель Досмұратовамен жұмыс істедім. Сонымен қатар, осы жылы мен тәжіктің нағыз ұлттық киімдерін әкелдім, олар өзінің әсемдігімен, тастары мен өрнектерінің үйлесімімен көздің жауын алады.

– Сіздің ұжымыңыз қай халықтың ұлттық биімен ұзақ уақыт жұмыс істеп, көп күш жұмсады?

– Татар биін үйренуге көп уақытымыз пен күшімізді жұмсадық. Алматылықтар оны Almaty theatre-да өткен Қазақстан халқы Ассамблеясының

Надевая костюм того или иного народа, слыша первые ноты музыки, я автоматически перевоплощаюсь. Энергия, пластика, и самое главное – дух народа, начинают совершаться во мне через танец.

– Ваши три любимых национальных костюма и почему?

– Знаете, из каждой своей заграничной поездки я стараюсь привозить танец и... национальный костюм. У меня их уже более двадцати!

– О, невероятно!

– Недавно мы приобрели туркменские костюмы. Это настоящие шедевры! С момента основания коллектива я работала с художницей Арасель Досмұратовой, которая создала эскизы казахского, узбекского, татарского, русского костюмов. Также в этом году я привезла настоящие таджикские костюмы, они просто ослепляют своей красотой, игрой камней и узоров.

– Интересно, над каким национальным танцем вашему коллективу пришлось работать дольше всего, потребовалось больше усилий?

– Очень много времени и усилий ушло на разучивание татарского танца. Алматинцы смогли увидеть его на гала-концерте в Almaty theatre в рамках празднования 30-летия Ассамблеи народа Казахстана. В нем очень много

30 жылдығын мерекелеу аясындағы гала-концертте тамашалады. Ол биде аяқтың көптеген ұсақ қимылдары, денені ұстаудың өзіндік тәртіптері мен музыканың өте тез өзгеріп отыратын ырғағы бар. Ансамбль ұжымы Татарстанның халық әртістері Айрат және Лайсан Хаметовтармен жұмыс істегеніміздің пайдасы тиді. Олар өз ісінің нағыз мамандары әрі өте жақсы адамдар.

Сондай-ақ, орыс биі де өзінің екпінділігімен, жарқын костюмдерімен, күрделі би қадамдарымен және өзінің атмосферасымен ерекше.

– Соңғы сұрақ. Қандай би сіз үшін жаңалық болды? Оны билегенде сіз не сезіндіңіз, қандай күйде болдыңыз?

– Мен сізге халық әртісі Римма Ким қойған «Элегия» атты корей биі туралы айтқым келеді. Шамасы, бұл менің репертуарымдағы ең терен, рухани және қуатты би сияқты. Мен оны біздің ансамбльдің әртісі Александрина Хомицкаяға бердім. Әлі күнге дейін осы биді билегенде жан-дүнием астаң-кестең болып, өзгеріске ұшырап, күшті энергия мен қуатқа толып, әйел табиғатының сұлулығын ұғына түсемін.

Сол немесе басқа халықтың киімін кигенде-ақ, музыкасының алғашқы нотасын естігенде-ақ, мен автоматты түрде сол халыққа айналамын.

мелких движений ног, специфичные положения тела и очень быстро меняющийся ритм музыки. Нам повезло, коллектив ансамбля поработал с народными артистами Татарстана Айратом и Ляйсан Хаметовыми. Они настоящие профессионалы и очень хорошие люди.

Также своим задором, яркими костюмами, сложными танцевальными трюками и настроением впечатлил другой массовый номер – русский танец.

– Последний вопрос. Какой танец лично для вас был неким откровением? Что вы испытали, какое это было состояние?

– Я бы хотела рассказать о моем корейском номере «Элегия» в постановке народной артистки Риммы Ким. Наверное, это самый глубокий, духовный и сильный танец в моем репертуаре. Я передала его артистке нашего ансамбля Александрине Хомицкой. По сей день, когда я танцую этот номер, все внутри меня переворачивается, наполняет мощной энергией, силой и пониманием красоты женской натуры. ❏

**ИВАН САУЭР:
МЕҢІҢ
БАЙЛЫҒЫМ –
ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ
ӨМІР САПАСЫ**

**ИВАН САУЭР:
МОЕ БОГАТСТВО –
КАЧЕСТВО ЖИЗНИ
НАШИХ ЛЮДЕЙ**

Бүгінгі таңда «Родина» агрофирмасы – бұл, жоғары сапалы өнім, агроөнеркәсіп саласында қол жеткізген көптеген марапаттар мен осы аттас ауылдағы өмір сүрудің жоғары деңгейі. Бұған жұмыс пен жақсы өмір іздеп басқа жаққа кетуге ұмтылмай, керісінше, облыстың түкпір-түкпірінен осы жерге ағылып келіп жатқан жастар дәлел.

Өңірдегі ауыл шаруашылығының жеткен жетістіктерінің басым көпшілігі – басты байлықты «біздің адамдарымыздың өмір сапасы» деп санайтын «Родина» агрофирмасының негізін қалаушы Иван Сауэрдың еңбегінің нәтижесі.

Иван Сауэр Ақмола облысындағы Малиновка аталатын өмір сапасы жақсы ауылда дүниеге келген. Бұл ауылдың шаруашылығын Социалистік Еңбек Ері Иван Шарф басқарған. Ол өндіріс саласында ең заманауи технология–

ларды енгізген жаңашыл адам болса да, халықтың қажеттіліктерін ешқашан ұмытпады. Малиновка ауылында әлеуметтік-экономикалық және мәдени-ағарту мәселелері шешімін тапқан. Иван Шарф өзі басқарып тұрған кезеңде ауылда мәдениет үйін, мектеп, балабақша, дүкендері бар сауда орталығы мен басқа да көптеген нысандарды салды. Иван Сауэрдің кәсіби тұрғыда қалыптасуы дәл осындай ортада өтті. Сонымен қатар, оның бойында ерте жастан еңбекқорлық пен туған жерге деген сүйіспеншіліктің қалыптасуы отбасынан тәрбие арқылы берілген. Әкесі Адам Иванович Сауэр белгілі ауыл шаруашылығының маманы болғандықтан, Иван Адамович әлі күнге дейін агрохолдингін дамытуда оның көптеген ақыл-кеңестері мен нұсқауларына сүйеніп келеді.

Иван Адамович мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыруға белсене қатысады, әсіресе, Қазақстанның мал шаруашылығын дамытуға ерекше көңіл бөліп келеді.

Иван Адамович активно участвует в реализации государственных программ, особое внимание уделяет развитию животноводства Казахстана. По его мнению, это весьма трудоемкая отрасль, требующая больших затрат и наличия квалифицированных специалистов.

Сегодня агрофирма «Родина» – это высококачественная продукция, многочисленные награды в агропромышленном секторе и высокий уровень жизни в одноименном селе, которое заслуженно считается одним из передовых в Казахстане. Доказательство тому – молодежь, которая не стремится уезжать в поисках работы и лучшей жизни, а стекается сюда со всей области.

В том, каких успехов достигло развитие сельского хозяйства в регионе, во многом заслуга Ивана Сауэра – основателя агрофирмы «Родина», для которого главным богатством является «качество жизни наших людей».

Иван Сауэр родился в богатом селе Малиновка

Акмолинской области, хозяйство которого возглавлял Герой Социалистического Труда Иван Шарф. Он был новатором, активно внедрял новейшие технологии в производство, при этом никогда не забывал о нуждах народа. В селе Малиновка решались все социально-экономические и культурно-образовательные вопросы. За годы своего управления Иван Шарф построил дом культуры, школу, детский сад, торговый центр с магазинами и многое другое. Профессиональное становление Ивана Сауэра проходило именно в такой среде. Кроме того, в семье с раннего детства ему прививались трудолюбие и привязанность к родной земле. Отец, Адам Иванович Сауэр, был известным аграрием, многими его наставлениями Иван Адамо-

Бүгінгі таңда Иван Сауэр еліміздің ең ықпалды бизнесмендерінің қатарына кіреді. «Родина» агрофирмасы көптеген жылдар бойы тек Ақмола облысында ғана емес, одан тыс жерлерде де үлгілі кәсіпорын болып келеді. Оның жетістіктері бірнеше рет Мемлекет басшысының тарапынан жоғары бағаланды, сондай-ақ жоғары лауазымды, соның ішінде Германиядан келген делегациялар «Родинаның» әлеуметтік және өндірістік нысандарын тұрақты түрде аралап, оларға жоғары баға беріп келеді.

2013 жылы Тәуелсіздік күні қарсаңында, Президенттің Жарлығымен Иван Сауэрге әлеуметтік-гуманитарлық дамуға жетістіктері мен белсенді қоғамдық қызметі үшін «Қазақстанның Еңбек Ері» жоғары атағы берілді.

«Родина» ылғи да республикалық «Алтын сапа» конкурсының жеңімпазы атанып, алтын медальмен марапатталып келеді, сонымен қатар, Қазақстанның агроөнеркәсіптік кешінің жетістіктері жәрмеңкесінде «Алтын белгі» жоғары марапатын иеленіп келеді. Агрофирманың арқасында ауыл шаруашылығының барлық саласы дамып, тұрғындар жыл бойы жұмыс орындарымен қамтамасыз етілуде.

Ауыл тұрғындары мен жұмысшылар үшін «Родинада» барлық жағдай жасалған: оларға тұрғын үй мен жеңілдіктер ұсынылған, бірқатар әлеуметтік, спорттық, медициналық нысандар салынған, мұнда тіпті зоопарк та бар. Бұл ауылда рухани өмір де назардан тыс қалмайды. Мәселен, екі жыл бұрын, Құрбан айт мерекесіне орай Родина ауылында Наубайұлы Мұқыш атындағы жаңа мешіт ашылды. Бұл істің бастамашасы әрі дем берушісі – Иван Сауэр болды.

– Біздің ауылдағы мұсылмандардың өз діни рәсімдерін орындауы үшін көрші ауылдарға баруға мәжбүр болып жүргені маған өте ыңғайсыз

Не остается без внимания и духовная составляющая жизни – два года назад в честь праздника Курбан айт в селе Родина открылась новая мечеть Наубайұлы Мұқыш. Инициатором и вдохновителем идеи выступил Иван Сауэр.

вич руководствуется до сих пор, развивая свой агрохолдинг.

Сегодня Иван Сауэр входит в число самых влиятельных бизнесменов страны. А агрофирма «Родина» на протяжении многих лет остается образцово-показательной не только в Ақмолинской области, но и далеко за ее пределами. Ее достижения не раз были отмечены Главой государства, а высокопоставленные делегации, в том числе и из Германии, регулярно посещают социальные и производственные объекты «Родины», дают им высокую оценку.

В 2013 году, в канун Дня независимости, Указом Президента Ивану Сауэру за выдающиеся достижения в социально-гуманитарном развитии и активную общественную деятельность было присвоено высокое звание «Қазақстанның Еңбек Ері».

«Родина» регулярно становится победителем республиканского конкурса «Алтын сапа», награждена золотой медалью, получает высокие награды «Алтын белгі» на ярмарке достижений агропромышленного комплекса Казахстана. Благодаря агрофирме развиваются все отрасли сельского хозяйства и жители круглогодично обеспечены работой.

Для сельчан и сотрудников «Родины» созданы все условия: предоставляются жилье и льготы, возведен ряд социальных, спортивных, медицинских объектов, и даже зоопарк.

Не остается без внимания и духовная составляющая жизни – два года назад в честь праздника Курбан айт в селе Родина открылась новая мечеть Наубайұлы Мұқыш. Инициатором и вдохновителем идеи выступил Иван Сауэр.

– Мне было крайне неловко, что наши верующие были вынуждены ездить в соседние аулы для

болды, – дейді Иван Адамович. – Енді көрші ауылдағылар бізге, біздің ауылға келетін болады.

Иван Адамович мемлекеттік бағдарламаларды да жүзеге асыруға белсене қатысады, әсіресе, Қазақстанның мал шаруашылығын дамытуға ерекше көңіл бөліп келеді. Оның пікірінше, бұл еңбекті көп қажет ететін, үлкен шығындар мен білікті мамандарды талап ететін ауыр сала. Бірақ тиісті деңгейде дамыған жағдайда, ол ауылға жыл бойы жұмыс мүмкіндігін ұсынып, оның мәселелерін шешіп қана қоймай, ауыл шаруашылығына жаңа серпін берері сөзсіз.

совершения священных обрядов, – поделился Иван Адамович. – Теперь приезжают к нам, в наше село.

Иван Адамович активно участвует в реализации государственных программ, особое внимание уделяет развитию животноводства Казахстана. По его мнению, это весьма трудоемкая отрасль, требующая больших затрат и наличия квалифицированных специалистов. Но при должном развитии она не только предоставит круглогодичную занятость селу и решит его проблемы, но и придаст новый импульс сельскому хозяйству. **К**

Қазақстан халқы Ассамблеясы Қарашаңыраққа – 30 жыл

Ахмет МУРАДОВ, Қазақстандағы шешендер мен ингуштардың «Вайнах» Ассоциациясының тең төрағасы

Ахмет МУРАДОВ, сопредседатель Ассоциации чеченцев и ингушей Казахстана «Вайнах»

Ассамблея народа Казахстана 30 лет большому Дому

1990 жылғы 25 қазанда Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі Мемлекеттік тәуелсіздік туралы Декларацияны қабылдады.

Совет Одағы бөлініп, кеңес халқы біртұтас саяси ұлт ретінде, этникалық белгілері бойынша бөлшектене бастады. Кейбір жерлерде әскери қақтығыстар мен этникалық тазалауларға дейін барған жағдайлар болды.

Мұның бәрі де біздің жадымызда сақталып қалды әрі мұндай жағдайдың болғаны үшін әлі күнге дейін өкінеміз.

Егемендік шеруі шындыққа, Кеңес Одағы тарихқа айналды.

Тәуелсіздікке қол жеткізу – барлық қазақстандық үшін де әрі табыс әрі сынақ болды.

1995 жылдың 1 наурызында Қазақстан халықтары Ассамблеясын құру туралы Жарлық шықты, ал 24 наурызда этносаралық қатынастар саласында еңбек еткендердің барлығын жинаған сессия өтті.

Этникалық бірлестіктердің көшбасшылары Қазақстанда түрлі жағдайларға байланысты болған және дәл осы жерде тұлға ретінде қалыптасқан ең беделді зиялылар мен патриоттар, ғалымдар болды.

Сол уақытта этно-мәдени орталықтар құрылып, соның негізінде этникалық мәдениеттер қайта жаңғырып, этностардың тілдері мен тарихы зерттеліп, діни құндылықтар қайта жаңғырды.

Әрине, бұл орталықтар әр этнос тараған мемлекеттерге, түп-тамыр, атамекендеріне қайырылып, сол елдермен байланыс орнатты. Әр ел жерлестеріне әртүрлі қамқорлық көрсетті.

Біз отандастарымызды өздерінің тарихи отанына көшіріп алып кеткен Германия, Польша, Грекия, Болгарияның тәжірибесін білеміз. Корея, Түркия мысалында тағы бір тәжірибе болды: олар Қазақстанда өз отандастарының орнығып қалуына қол ұшын созды.

Көптеген адам өз еріктерімен Қазақстаннан басқа елдерге, мысалы, Ресейге көшу туралы шешім қабылдады.

Қазақстан жұмысқа қабілетті халықтың бір бөлігінен, жоғары білікті мамандардан айырылып қалды.

Қазақстан халқы Ассамблеясы құру көші-қон процестерінің тұрақтануына серпін берді, ал оның басшылығына Президенттің тағайындалуы қоғам мен биліктің бірігуіне ықпал етті. Олар бір-бірін ести бастады.

Ассамблея диалог пен талқылау алаңына айналып, қазақстандықтардың өз болашағы мен елі үшін жауапкершілік сезімі арта түсті.

Осы 30 жылдағы Ассамблеяның басты жетістігі

25 октября 1990 года Верховный Совет Казахской ССР принял Декларацию о государственном суверенитете.

Советский Союз разваливался на части, а советский народ как единая политическая нация стал фрагментироваться по этнической принадлежности. В некоторых точках доходило до военных конфликтов и этнических чисток.

Мы все их помним и до сих пор живем с сожалением, что такое стало возможным.

Парад суверенитетов стал реальностью, Советский Союз стал историей.

Обретение независимости стало и успехом и испытанием для всех казахстанцев.

1 марта 1995 года вышел Указ о создании Ассамблеи народов Казахстана, а 24 марта состоялась сессия, собравшая всех, кто по убеждению трудился в сфере межэтнических отношений.

Лидерами этнических объединений были выдвинуты самые авторитетные люди, интеллектуалы и патриоты, ученые, которые в Казахстане оказались в силу разных обстоятельств и сформировались как личности именно здесь.

В то же время формировались этнокультурные центры, на базе которых изучались языки, история народов, возрождались религиозные ценности.

Естественно, центры обращались к отеческим корням, к странам, откуда происходили их этносы. Те по-разному проявили заботу о своих земляках.

Мы знаем опыт Германии, Польши, Греции, Болгарии, которые просто перевезли наших соотечественников на историческую родину. Был и другой опыт на примере Кореи, Турции – они помогли закрепиться своим соотечественникам в Казахстане.

Очень многие самостоятельно решили сменить место жительства на примере казахстанцев, переехавших в Россию.

Казахстан терял трудоспособную часть населения, высококлассных специалистов.

Создание Ассамблеи народа Казахстана дало импульс для стабилизации миграционных процессов, а тот факт, что ее возглавил Президент, стал фактором консолидации общества и власти. Они стали слышать друг друга.

Ассамблея стала площадкой для диалога и дискуссий, повышалось чувство ответственности казахстанцев за свое будущее и страну.

Главным успехом ассамблеи за эти 30 лет стал

біздің этносаралық қатығыстарға жол бермегеніміз болды.

Иә, түрлі даулар мен талқылаулар болды, бірақ олардың бәрі де тұжырымдамалар, доктриналар, бағдарламалар аясында өтіп отырды. Күрделі дауларда ымыраға келуіміз өзара сенім мен сыйластықты нығайта түсті.

Ассамблеяда өкілдік еткен әрбір этностың өз ауыртпалығы бар: олар жер аударылған, эвакуацияланған, лагерьлерге қуылған. Қазақ халқының өз жеріндегі ауыртпалықтары: қуғын-сүргін, көші-қон, халықтың тең жартысынан айырылуы болатын.

Ассамблея жобалары аясында біз барлық қазақстандықтардың ауыртпалықтары мен азаптарының ауқымын түсіне бастадық. Осындай жобалардың бірі – «Болашақ үшін есте сақтау». Бүкіл халық болып 31 мамырда саяси репрессия құрбандарын еске алу күнін атап өтеміз.

Біз үшін Ассамблея әркім өзін дамытып, өзінің этномәдени қажеттіліктерін қанағаттандыра алатын үлкен үйімізге, қара шаңырағымызға айналды.

Біздің этникалық алуан түрлілігіміз Қазақстанның ыдырауының себебіне емес, дамудың стратегиялық ресурсына айналды.

Сондықтан 1 мамырда біз Қазақстан халқының бірлігі күнін атап өтеміз.

Халықтың татулығы – бауырластықпен, достықпен және Ұлы Даланың дәстүрлерімен сабақтасқан біздің жалғыз байлығымыз.

Ассамблеяның 30 жылы – табыс пен жетістіктің 30 жылы.

Қайғы-қасірет пен ауыртпашылықтардың қай-қайсысы да Ассамблеяның назарынан тыс қалмады.

Мен, әсіресе, Солтүстік Кавказдағы соғыс әрекеттері аймағындағы босқындарды қолдауға барлық қазақстандықтардың қатысқанын айрықша атап өткім келеді. Оларға өзара көмек пен қолдаудың барлық тарихи дәстүрлері толыққанды көрсетілді.

Біздің этномәдени бірлестіктеріміз әрдайым дүлей зілзалаларға, апаттар мен эпидемияларға қарсы күрескендермен бірге болды.

Мұндай сынақтар табыстың кепілі – тек бірлік екеніне және бірге болсақ қана жеңіске жететіндігімізге жақсы мысал болып табылады.

Қазақстан халқы Ассамблеясының тәжірибесі көптеген елдер мен халықаралық ұйымдарда зерттеу мен тарату нысанына, ал біздің этномәдени бірлестіктеріміз Қазақстан мен этностардың шыққан елдері арасындағы достық көпіріне айналды.

Ассамблея өз құрылымдары арқылы ғылым және

факт, что мы не допустили скатывания в межэтнические конфликты.

Да, были споры и дискуссии, но они проходили в рамках концепций, доктрин, программ. В непростых спорах приходили к компромиссу, и это усиливало взаимное доверие и уважение.

У каждого народа, представленного в ассамблее, своя боль: депортированы, эвакуированы, сосланы в лагеря. Боль казахского народа на своей земле: репрессии, миграции, утрата половины населения.

В рамках проектов ассамблеи мы стали понимать масштабы боли и страданий всех казахстанцев. Один из таких проектов – «Память во имя будущего». Всем народом мы отмечаем 31 мая День памяти жертв политических репрессий.

Ассамблея стала для нас большим Домом, в котором каждый мог развиваться, удовлетворять свои этнокультурные потребности.

Наше этническое многообразие стало стратегическим ресурсом по развитию, а не фактором развала Казахстана, как нам предвещали со стороны.

Потому 1 мая мы отмечаем День единства народа.

Единство народа – наше естественное состояние, скрепленное братством и дружбой, традициями Великой степи.

30 лет ассамблеи – это 30 лет успеха.

Ни одна беда, с кем бы и где она ни случалась, не осталась без внимания ассамблеи.

Хочу особо отметить участие всех казахстанцев в поддержке беженцев из зоны боевых действий на Северном Кавказе. Все исторические традиции по взаимовыручке и помощи были проявлены в полной мере.

Наши этнокультурные объединения всегда были с теми, кто боролся со стихийными бедствиями, авариями, эпидемией.

Такие испытания служат хорошим примером того, что только единство гарантирует успех и вместе мы побеждаем.

Опыт Ассамблеи народа Казахстана стал предметом изучения и распространения во многих странах и международных организациях, а наши этнокультурные объединения стали своеобразными мостами дружбы между Казахстаном и странами их происхождения.

Ассамблея создала мощную базу через свои структуры в научной, образовательной среде. Успешными проектами стали Совет матерей, молодежное движение, волонтеры, меценаты, блогеры

білім саласында қуатты база құрды. Аналар кеңесі, Ассамблея жастары, еріктілер, меценаттар мен ҚХА блогерлері табысты жобалар болды. Медиация кеңесі, Ақсақалдар кеңесі, Ғылыми-сарапшылық кеңес қоғамда маңызды орынға ие.

30 жыл – бұл менің де ҚХА қатарындағы өмірім. Мен Ассамблеяның барлық сессияларына қатыстым, кейбірінде сөз сөйледім.

Ассамблеяның әртүрлі міндеттері мен сан қилы кезендері болды, өрлеу мен құлдыраулардан өтті, оны қаншама рет сынға алды, әлі сынап жүргендер де бар. Өмір болғандықтан, бұл – қалыпты жағдай.

30 жыл – бұл ұрпақтар алмасатын уақыт. Барлық этникалық топтардан еркін ойлы, жаңашыл, өршіл, білімді әрі рухани бай жас көшбасшылар өсіп шыққаны қуантады. Олар Ассамблеяның даңқын одан әрі аспандата бермек.

Мерейтой құтты болсын!

АНК. Совет по медиации, Совет ақсакалов, Совет ученых еще скажут свое слово в общественном пространстве.

30 лет это и моя жизнь в составе АНК. Я принял участие во всех сессиях ассамблеи, на некоторых выступал.

У ассамблеи были разные задачи и разные периоды, подъемы и спады, ее критиковали и критикуют, это нормально, это жизнь.

30 лет – это смена поколений. Отрадно, что во всех этнических группах выросли молодые лидеры, незашоренные, креативные, амбициозные, грамотные и духовные. Они понесут славу ассамблеи и дальше.

С юбилеем!

Махмұд Ескіндіров: Қазақстанның игілігі үшін жұмыс істеп жүргеніме мақтанамын

Бұған дейін Қазақстан гимнастика федерациясының президенті болған, қазіргі таңда оның кеңесшісі қызметіндегі Қазақстанның еңбек сіңірген жаттықтырушысы, Қазақстан Республикасының Құрметті спорт қайраткері, КСРО дене шынықтыру және спорт үздігі, спорттық гимнастика жөніндегі Азия кеңесінің (AGU) мүшесі Махмұд Ескіндіров Қазақстан гимнастикасының мәселелері мен болашағы туралы, сондай-ақ қоғамдық қызметі мен еліміздің спорттық өміріне қосқан үлесі туралы айтты.

Туглук ТОХТАМОВ

Махмуд Ескиндиров – в недавнем прошлом президент, ныне советник Казахстанской федерации спортивной гимнастики, заслуженный тренер Казахстана, почетный деятель спорта Республики Казахстан, отличник физической культуры и спорта СССР, член Азиатского совета по спортивной гимнастике (AGU) – рассказал о проблемах и перспективах казахстанской гимнастики, об общественной работе и своем вкладе в спортивную жизнь республики.

– *Махмұд Ибрагимұлы, өз өміріңізді гимнастикамен қалай байланыстырғаныңызды айтып берсеңіз?*

– Мен бала кезімнен бастап спортпен шұғылдандым. Әртүрлі саланың ішінен өзіме спорттық гимнастиканы таңдадым. Қалалық және республикалық жарыстарға қатысып, жүлделі орындарды иелендім. Ал өскеннен кейін, қалған өмірімді жаттықтырушылық қызметке арнадым. 35 жылдан астам уақыт Орталық спорттық армия клубында (ЦСКА) спорттық гимнастикадан директор әрі жаттықтырушы болып қызмет еттім. Осы спорт мектебінде менің жетекшілігіммен ондаған Республика чемпиондары, КСРО Қарулы Күштері чемпиондары, КСРО чемпиондары мен Олимпиада ойындарының жүлдегерлері даярланды. Өмір бойына спорттық гимнастика бойынша көптеген турнирлерді ұйымдастыруға қатыстым.

Менің алдымнан тек гимнастар ғана емес, басқа да спортшылар өтті. Мен бес спорт түрімен тығыз байланыста болдым. Спорттық гимнастикадан, көркем гимнастикадан жаттықтырушы болдым, жастар арасындағы дзюдо құрамасымен жұмыс істедім, жасөспірімдер құрамасымен айналыстым, кейіннен әйелдер футбол құрамаларымен жұмыс істедім, ал қазір Қазақстан құрамасын сырықпен секіру бойынша жаттықтырып жүрмін. Әрине, барлық жерде гимнастиканы оқыттым. Менің ойымша, гимнастикасыз бірде-бір спорт түрі болмайды.

– *Қазіргі таңда Қазақстандағы кәсіби және бұқаралық спорттың дамуы қалай?*

– Жалпы алғанда, жаман емес. Бірақ спорттық секциялар мен үйірмелердің бәріне бірдей қолжетімді емес екендігі қынжылтады. Бұқаралық спорттың дамуы кәсіби спорттың деңгейін арттыруға тікелей ықпал етеді. Ал бұл өз кезегінде халықтың денсаулығымен тығыз байланысты. Сондықтан мен біздің мемлекетіміздің бұқаралық және кәсіби спортты дамытуға барлық күш-жігерін бағыттап жатқандығын толық қолдаймын. Тек қолдап қана қоймай, бұл іске белсенді араласып та жүрмін. Әрине, әлі де көптеген мәселелер мен міндеттердің бары рас.

Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев Парижде өткен Олимпиада ойындарының жеңімпаздары мен қатысушыларымен кездесу барысында атап өткендей, мемлекет ең жоғары деңгейдегі спортшыларды даярлауға жеткілікті қаражат бөліп келеді. Сондықтан қазақстандықтардың халықаралық жарыстарда кейбір спорт түрлері бойынша біздің спортшыларымыздан айтулы жетістіктер күтуі орынды.

– *Қазақстанда гимнастика бойынша қанша спорт мектебі бар? Олардың қазіргі жағдайы қандай?*

– Алматыда мен жаттықтырушы болып жұмыс істей бастаған кезде спорттық гимнастикамен айналысатын 14 спорт мектебі жұмыс істейтін. Бүгінгі таңда тек біреуі ғана қалды! Бұл – дәстүрге айналған спортымыз болға-

– *Махмуд Ибрагимович, расскажите, как связали свою судьбу с гимнастикой?*

– Я с раннего детства увлекся спортом. Для себя выбрал спортивную гимнастику. Выступал на городских и республиканских соревнованиях, занимал призовые места. А уже повзрослев, посвятил свою жизнь тренерской работе. Больше 35 лет проработал директором и тренером по спортивной гимнастике в ЦСКА. В этой спортивной школе под моим руководством были подготовлены десятки чемпионов республики, Вооруженных сил СССР, чемпионы СССР и призеры Олимпийских игр. За свою жизнь участвовал в организации множества турниров по спортивной гимнастике.

Через мои руки прошли не только гимнасты. Я был тесно связан с пятью видами спорта. Работал тренером по спортивной гимнастике, художественной гимнастике, занимался с молодежной сборной по дзюдо, работал с юношеской сборной, а затем и женской сборной по футболу и сейчас тренирую сборную Казахстана по прыжкам с шестом. Естественно, везде я преподавал гимнастику. Без нее не обходится ни один вид спорта.

– *Как сейчас в Казахстане развивается массовый и профессиональный спорт?*

– В целом неплохо. Но огорчает, что спортивные секции и кружки доступны не всем. Развитие массового спорта напрямую способствует повышению уровня профессионального спорта. И все это в конечном итоге связано со здоровьем населения. Поэтому я всецело поддерживаю усилия нашего государства, направленные на развитие как массового, так и профессионального спорта. Да что поддерживаю, я активно принимаю в этом участие. Конечно, у нас еще много проблем и задач.

Как отметил на встрече с победителями и участниками прошедшей Олимпиады в Париже Касым-Жомарт Кемелевич Токаев, государство выделяет достаточно средств на подготовку спортсменов самого высокого уровня. Поэтому справедливо, что по некоторым дисциплинам граждане ожидают от наших спортсменов впечатляющих достижений на международных соревнованиях.

– *Сколько в Казахстане спортивных школ гимнастики? И каково их состояние сейчас?*

– В Алматы, когда я начал работать тренером, функционировало 14 спортивных школ, где культивировалась спортивная гимнастика. Сегодня осталась одна! Имея традиции, мы не имеем своих тренировочных залов. Имея талантливую молодежь, не имеем возможность дать этим талантам проявиться. Хотя у нас есть сильные гимнасты в Караганде, Усть-Каменогорске, Петропавловске, Шымкенте. Сегодня у нас просто нет собственной хорошей базы, зала для развития нацио-

Махмуд
Ескиндиров:
**Я горжусь,
что работаю
на благо
Казахстана**

нальной команды и ее резерва. Спортивная гимнастика в Алматы развита только в специализированной детско-юношеской школе олимпийского резерва № 9. Именно этот спортивный зал воспитал многих чемпионов республики и мира. И еще спортсмены от мала до велика тренируются в зале при Казахской академии спорта и туризма. Только такие тренировки в прямом смысле нельзя проводить. По технике безопасности маленькие дети не должны тренироваться вместе со взрослыми. Но им приходится, потому что других помещений нет. Есть зал при Академии спортивной гимнастики Нелли Ким, открывшийся в 2011 году, но со спортивным оборудованием там напряженка.

Конечно, у нас много частных спортивных залов гимнастики, но у их владельцев голова больше болит о том, как покрыть аренду, найти деньги для зарплаты сотрудникам, оплатить налоги. И потом, гимнастический зал устроен так, что там не могут тренироваться ни борцы, ни боксеры, ни кто-либо другой.

– На прошедшей Олимпиаде наш соотечественник Нариман Курбанов впервые в истории независимого Казахстана принес серебряную медаль. Расскажите о нем, о его тренере.

– Безусловно, победа Наримана Курбанова на Олимпиаде – значимое и великое событие. Он единственный гимнаст, который выиграл серебряную медаль уже в независимом Казахстане. И, конечно, повысил престиж спортивной гимнастики. Его спортивный руководитель и отец – заслуженный тренер Республики Казахстан Хусанжан Курбанов, неутомимый, трудолюбивый наставник. На занятиях он всегда строгий и профессиональный тренер. Большую часть своей жизни Хусанжан посвятил спортивной гимнастике и сыну.

У Наримана есть фирменный элемент, который уже вошел в историю спортивной гимнастики под названием The Kurbanov, а его упражнение даже включено в реестр именных элементов. Хочу подчеркнуть, что именной фирменный элемент Курбанова в мире еще никто не делает.

– Махмуд Ибрагимович, вы известный меценат, генеральный спонсор и организатор различных мероприятий, активно ведете общественную жизнь. Расскажите об этом.

– Я не люблю сидеть на одном месте. Много выезжаю в командировки, много общаюсь с людьми. Знаю почти всех президентов федераций, спортивных чиновников, поскольку в течение 20 лет возглавлял делегацию Казахстана на чемпионатах мира, азиатских конгрессах. Казахстан по праву считается, и это

күміс медаль жеңіп алды. Нариман туралы, оның жаттықтырушысы жайлы айтып беріңізші.

– Иә, Нариман Құрбановтың Олимпиададағы жеңісі – айта қаларлықтай маңызды әрі үлкен оқиға. Ол тәуелсіз Қазақстанда күміс медаль жеңіп алған жалғыз гимнаст. Әрине, ол спорттық гимнастиканың беделін арттырды. Оның спорттық жетекшісі әрі әкесі, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген жаттықтырушысы Хусанжан Құрбанов – алған мақсатынан қайтпайтын еңбекқор ұстаз. Сабақтарда ол қашанда қатаң әрі кәсіби жаттықтырушы. Хусанжан өмірінің көп бөлігін спорттық гимнастика мен ұлына арнады.

Нариманның спорттық гимнастика тарихына The Kurbanov деген атпен енген өзіндік жеке элементі бар. Ал оның жаттығуы Нариманның есімімен аталатын элементтер тізіліміне енгізілді. Құрбановтың өзіне ғана тиесілі жеке элементін әлемде ешкім жасамағанын айта кету керек.

– Махмұд Ибрагимұлы, өзіңіз белгілі меценатсыз, әртүрлі іс-шаралардың бас демеушісі әрі ұйымдастырушысысыз, бұған қоса, қоғамдық өмірге белсене араласасыз. Осы туралы айтып өтсеңіз.

– Мен бір орында отыра бергенді ұнатпаймын. Көп сапарлап, адамдармен жиі байланыс құрамын. Көп жылдар бойы әлем чемпионаттарында, Азия конгрестерінде Қазақстан делегациясын басқарғандықтан, барлық федерацияның президенттері мен спорт шенеуніктерін түгелге жуық білемін десем де болады. Қазақстан спорттық гимнастика саласындағы ірі әрі беделді мемлекет саналады. Және солай болуы заңды да. Мен халықаралық гимнастика федерациясының (FIG) бұрынғы президенттері Бруно Гранди, Юрий Титовпен және қазіргі басшысы Моринари Ватанабэмен жеке таныспын. Олар Қазақстанға да келіп кетті.

Бір кездері Қазақстанның алғашқы бес дүркін олимпиада чемпионы, қазақ гимнастикасының мақтанышы Нелли Кимнің құрметіне халықаралық турнир ұйымдастырдым.

Қазақстанның республикалық ұйғыр мәдени орталығының спорттық бағытын құрудың бастауында тұрғанымды мақтанышпен айта аламын.

Сондай-ақ, әртүрлі футбол турнирлерін, оның ішінде халықаралық жарыстарды да өткіздім.

Мен қашанда өз күш-жігерім мен мүмкіндіктеріме қарай еліміздегі спорттың дамуына үлес қосуға тырысып келемін. Осындай іс-шаралар мен турнирлерді ұйымдастыру арқылы біз бір-бірімізге бауыр басып, ынтымақта ұйысып, өскелең ұрпақты дені сау өмір салтына баулимыз деп есептеймін.

вполне закономерно, авторитетной гимнастической державой. Я лично был знаком с бывшими президентами Международной федерации гимнастики (FIG) Бруно Гранди, Юрием Титовым, а также с нынешним главой Моринари Ватанабэ. Они посещали Казахстан.

В свое время я организовал международный турнир в честь нашей первой пятикратной олимпийской чемпионки и гордости казахстанской гимнастики Нелли Ким.

С гордостью могу сказать, что стоял у истоков создания спортивного направления республиканского Уйгурского культурного центра Казахстана.

Также проводил различные футбольные турниры, в числе которых и международные.

Я всегда стараюсь в меру своих сил и возможностей внести вклад в развитие спорта в нашей стране. Считаю, что через проведение таких мероприятий и турниров мы объединяем друг друга, приучаем подрастающее поколение к здоровому образу жизни. **KI**

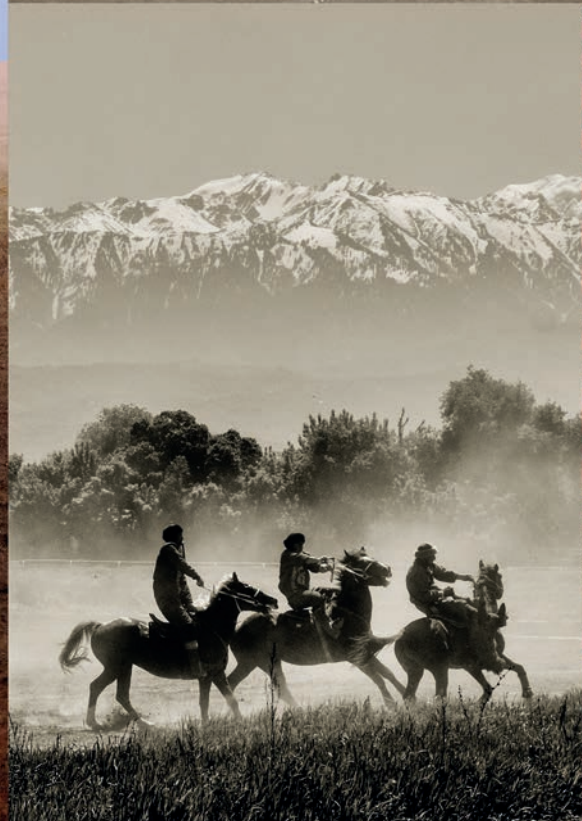
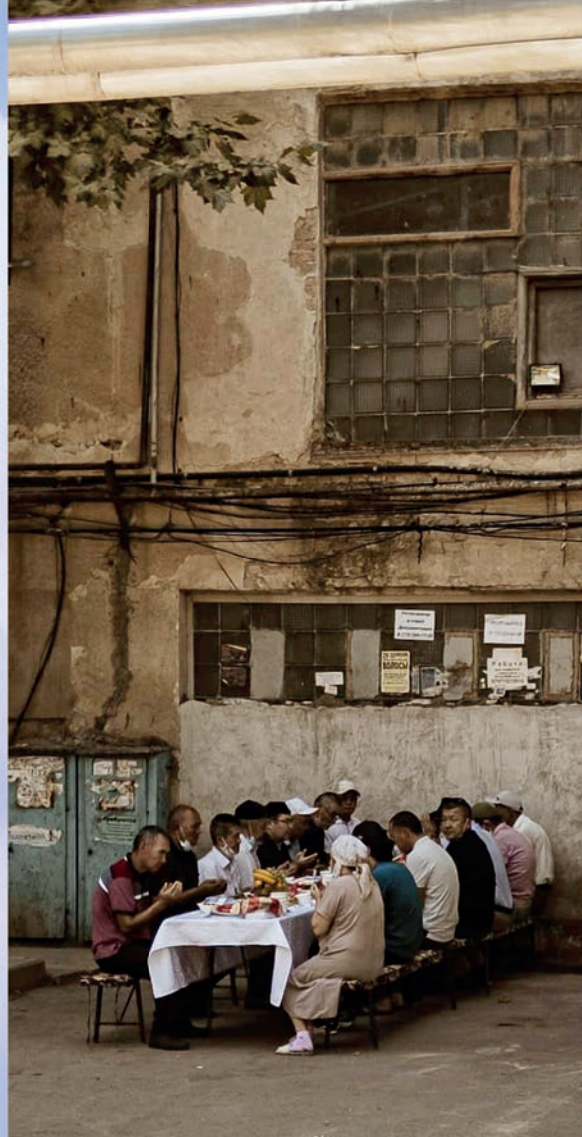
Мы останемся здесь в Казахстане
на краю первобытной степи
на коленях целуя тюльпаны
что едва успевают цвести

мы останемся здесь за чертой
черновой двадцать первого века
и со временем верные ветру
станем образ вести кочевьей

и разгладится волновый войлок
над креплениями кереге
чтобы вечером каждому волку
останавливаться было где

это мы
вечный поиск ночлега
это мы
облака и полынь
это мы
еще до человека
обыкновенная пыль.

Амангельды РАХМЕТОВ

АЛУАН ТІЛДІ ТЕАТР

Ольга Малышева

ТЕАТР НА РАЗНЫХ ЯЗЫКАХ

Театр тілі – бұл, оқиғаны кәсіби әдіс-тәсілдер мен режиссерлік шешім, әртістік жұмыс, сценография, костюмдер, жарық, дыбыс секілді тәсілдер арқылы айтудың ерекше жолы. Алайда, төмендегі мәтінде біз театр тілін тура мағынасында, яғни біздің сахнадан еститін вербальды сөздерді қарастырамыз: Қазақстанда мемлекеттік театрлар алты тілде: қазақ, орыс, ұйғыр, корей, неміс және өзбек тілдерінде жұмыс істейді. Бұл көптілділік ерекше әрі бірегей дүние. Мұндай артықшылықты әлемнің өзге ешбір жерінен кездестіре алмайсыз.

*Мұхтар Әуезов атындағы
қазақ ұлттық драма театры*

Қазақстанда шамамен отыздан астам мемлекеттік театр бар. Олардың ең алғашқысы 99 жыл бұрын құрылған, келер жылы мерейтойын атап өтетін – Алматыдағы Әуезов атындағы театр. Бұл – 1926 жылдан бастау алатын алғашқы қазақ кәсіби театры. Театрдың негізін қалаушылар қатарында Жұмат Шанин мен Құрманбек Жандарбеков секілді режиссерлер, Сералы Қожамқұлов пен Қалибек Қуанышбаев сынды әртістер, Иса Байзақов пен Әміре Қашаубаев секі-

Театральный язык – это особенный способ рассказать историю через профессиональные приемы и методы: режиссерские решения, актерскую работу, сценографию, костюмы, свет, звук. Но мы поговорим о языке театра буквально: о вербальной речи, которая звучит со сцены. В Казахстане государственные театры работают на шести языках: казахском, русском, уйгурском, корейском, немецком и узбекском. И эта многоязычность уникальна – нигде в мире ничего подобного нет.

*Казахский национальный театр драмы
имени Мухтара Ауэзова*

Казахских государственных театров у нас в стране около трех десятков. Старейший из них основан 99 лет назад и в следующем году отметит большой юбилей. Это Театр имени Ауэзова в Алматы, первый казахский профессиональный театр, который начинает свою историю с 1926 года. У истоков театра стояли режиссеры Шумат Шанин и Курманбек Жандарбеков, актеры Сералы Кожамкулов и Калибек Куанышбаев, музыканты Иса Байзаков и

лді музыканттар мен жазушылар Мұхтар Әуезов пен Сәкен Сейфуллин қатарлы жазушылар болды.

Бүгінгі таңда театр ғимараты қайта жаңғырту жұмыстары үшін жабық. Оны келер жылдың басында, дәл 100 жылдық мерейтойы қарсаңында ашу жоспарланып отыр. Ал әзірше труппа басқа сахналарда өнер көрсетіп, гастрольдік сапарларға шығып жүр.

***Александр Островский атындағы
Батыс Қазақстан облыстық орыс драма театры***

Орыс тілінде сөйлейтін мемлекеттік театрлар Қазақстанның әр облыс орталығында жұмыс істейді деуге болады. Ал еліміздегі алғашқы орыс театры Батыс Қазақстан облысындағы Орал қаласында орналасқан театр болып саналады. 1859 жылы Оралда әуесқой театр ашылып, ал XIX ғасырдың соңынан бастап, мұнда кәсіби әртістер, режиссерлер мен антрепренерлер жұмыс істей бастады.

Бүгінде Островский атындағы театр классикалық және заманауи драматургияны сахналайды. Театр қазіргі уақытта осы жылдың соңына дейін жоспарланған жөндеу жұмыстарынан өтуде.

***Құдыс Қожамияров атындағы республикалық
мемлекеттік академиялық ұйғыр
музыкалық комедия театры***

100 жылдан астам уақыт бұрын Алматыда (ол кезде

Амре Кошаубаев, писатели Мухтар Ауэзов и Сакен Сейфуллин.

Сегодня здание театра закрыто на реконструкцию. Открыть его обещают к началу будущего года: ровно к 100-летию. А пока труппа играет на других площадках и ездит на гастроли.

***Уральский русский драматический театр
имени Александра Островского***

Русскоязычные государственные театры тоже работают почти в каждом областном центре Казахстана, а первым на территории страны считается расположенный в Западно-Казахстанской области. В 1859 году в Уральске появился любительский театр, а уже с конца XIX века здесь начинают работать приглашенные профессиональные актеры, режиссеры и антрепренеры.

В наши дни Театр имени Островского играет классическую и современную драматургию. И тоже переживает период ремонта, который обещают закончить до конца года.

***Республиканский государственный
академический Уйгурский театр
музыкальной комедии имени Куддуса Кужамьярова***

Больше ста лет назад в Алматы (тогда – Верном) появился уйгурский драмкружок. К 1934 году эта

Верныйда) ұйғыр драмалық үйірмесі құрылды. 1934 жылға қарай бұл бастама кәсіби театрға айналды. 2005 жылы театр композитор Құдыс Қожамияровтың есімімен атала бастады.

Ұзақ уақыт бойы Ұйғыр театры тек концерттік бағдарламаларымен танымал болса, соңғы кездері жаңа театралдық трендтерге де бет бұра бастады. Мұнда Гаухар Адай, Елік Нұрсұлтан, Фархадбек Қанафин секілді жас және танымал қазақстандық режиссерлер спектакльдерін қояды. Сонымен қатар, театрда бір мезетте екі сахна, яғни галерея мен интерактивті музей қатар жұмыс істейді.

***Мемлекеттік республикалық академиялық
корей музыкалық комедия театры***

Көшпелі корей театры 1932 жылы Владивостокта құрылғанымен, бес жылдан кейін труппаны Қазақстанға депортациялаған. Корей театрының әртістері Қызылорда, Талдықорған, Үштөбе секілді түрлі қалаларда жұмыс істеп, 1968 жылы театр Алматыда Корей музыкалық комедия театры ретінде ресми түрде қалыптасты.

Бүгінде корей театрында драмалық және балет труппалары, сондай-ақ музыканттар мен вокалистер жұмыс істейді. Театр этникалық, классикалық және заманауи спектакльдермен жұмыс істейді, сонымен қатар, спектакльдермен жиі гастрольдерге шығып, оның ішінде Корея Республикасына сапарлап тұрады.

инициатива оформилась в профессиональный театр. В 2005 году театр получил имя композитора Куддуса Кужамьярова.

Долгое время Уйгурский театр славился только своими концертными программами, но начал обращаться и к новым театральным трендам. Здесь ставят спектакли молодые и популярные казахстанские режиссеры: Гаухар Адай, Елик Нурсултан, Фархадбек Канафин. А еще в театре работают сразу две сцены, галерея и интерактивный музей.

***Республиканский академический государственный
корейский театр музыкальной комедии***

Передвижной Корейский театр был основан во Владивостоке в 1932 году, а пять лет спустя труппу депортировали в Казахстан. Артисты Корейского театра работали в разных городах: Кызылорде, Талдықоргане, Уштобе, и в 1968 году театр окончательно оформился в Алматы как Корейский театр музыкальной комедии.

Сегодня в составе Корейского театра драматическая и балетная труппы, а также музыканты и вокалисты. Театр работает с этническим, классическим и современным материалом, много гастрوليрует, в том числе часто ездит со спектаклями в Республику Корея.

**Республикалық академиялық
неміс драма театры**

1975 жылы Теміртауда құрылған Неміс театры 1989 жылы Алматыға көшіп, бүгінге дейін осында жұмыс істеп келеді.

Театр көп жағдайда қазіргі еуропалық драматургияға назар аударады және «академиялық» статусы бола тұра, үнемі эксперимент жасап, жаңа театралдық құралдар мен формаларды іздестіреді. Неміс театрының көркемдік жетекшісі – Наташа Дубс. Ол өзі де қойылымдар қояды және басқа театрлардан, соның ішінде шетелден режиссерлерді шақырады. Сонымен қатар, театрда жас режиссерлердің зертханасы тұрақты түрде жұмыс істейді: әр әртіс театрда қоюшы-режиссер ретінде өзін сынап көруге мүмкіндік алады.

Шымкент қалалық өзбек драма театры

Өзбек драмалық театры – Қазақстандағы этникалық театрлардың ішіндегі ең жас театр. Бұл театр тәуелсіздік жылдарында, 2003 жылы Оңтүстік Қазақстан облысындағы Сайрам ауылында, Өзбекстанмен шекараға жақын жерде құрылды. Он жыл өткен соң, Сайрам Шымкенттің құрамына қосылды.

Театр труппасында кәсіби әртістермен қатар, әуесқойлар да бар – жалпы жиырмадан астам әртіс жұмыс істейді. Театр Өзбекстандағы әріптестерімен тұрақты мәдени байланыста: мұнда Өзбекстаннан шақырылған режиссерлер жұмыс істейді, ал труппа жиі гастрольдік сапарларға шығып тұрады және қонақтарды жиі қабылдап отырады.

**Республиканский академический
немецкий драматический театр**

Основанный в 1975 году в Темиртау, Немецкий театр переехал в Алматы в 1989-м и работает здесь до сих пор.

Театр много обращается к современной европейской драматургии и, несмотря на статус академического, постоянно экспериментирует, находится в поиске новых театральных средств и форм. Художественный руководитель Немецкого театра – Наташа Дубс. Она ставит и сама, и приглашает режиссеров из других театров, в том числе зарубежных. Также в театре постоянно действует лаборатория молодых режиссеров: каждый актер театра может попробовать себя в качестве постановщика.

**Шымкентский городской
узбекский драматический театр**

Узбекский драмтеатр – самый молодой из этнических театров Казахстана. Он появился в стране уже в годы независимости. Его создали в 2003 году в селе Сайрам Южно-Казахстанской области, недалеко от границы с Узбекистаном. Десять лет спустя Сайрам включили в состав Шымкента.

В труппе театра как профессиональные артисты, так и любители – всего два десятка артистов. Театр в постоянной культурной связи с коллегами из Узбекистана: здесь работают приглашенные режиссеры, а команда часто выезжает на гастроли или принимает гостей у себя. **К**

КҮН БАТПАЙТЫН ЕЛ

Алина ГАТИНА

СТРАНА НЕЗАХОДЯЩЕГО СОЛНЦА

Егер пассиварлық туралы ойға сүйенбейтін әрі оның ғылыми түсінікке қарсы екендігі туралы дауларды елемейтін болсақ, 2019 жылдан кейін Қазақстанда жаңа пассиварлық серпіндер пайда бола бастағанын көруге болады. Уақыт өткен сайын адамзат есейіп келеді және тиісінше, жаһандық жүйенің ішінде біз де өзіміздің жетілу кезеңімізді бастан өткеру үстіндеміз. Қазақстандық суретшілер, жазушылар, режиссерлер, музыканттар, фэшн-дизайнерлер мен өзге де өнер саласындағы пассиварлар ұлттық қалыптағы мән-мағыналарға толы дүниелерді тудыруды жалғастырып келеді. Оның үстіне, ол дүниелерде «Қазақстанда жасалған» деген ресми таңба болғанымен, бұл тұтас адамзат туралы айтылып отырған ойлар, сол себепті де олар бүкіл әлемде қызығушылық тудырып отыр.

Бұл сөзімізге дәлел ретінде – халықаралық көрмелерді, биенналелер, кинофестивальдер мен әртүрлі марапаттарды айта аламыз.

2019 жылдан кейін біз бірнеше дүрбелеңді басымыздан өткердік. Сонымен қатар, бізге тікелей қатысты емес, бірақ менталды, эмоциялық және экономикалық тұрғыда әсер еткен соғыстарды бастан кешудеміз әрі әр күн сайын не осында қалуға деген тілегімізді нығайтамыз, не бұл жерден кетуге деген шешімімізді күшейтеміз.

Көшіп кету туралы сөз қозғаған таныстарыма «Шынтуайтына келгенде, басқа барар жер, басар тау жоқ» деймін. Ал егер туған жерінде ғана тамыр жайып, шынайы бакытқа қол жеткізу туралы ұзақ сентименталды әңгімелер әсер етпесе, қысқа ғана «бұдан артық жер таппайсың» деймін.

XX ғасырдың бірінші жартысында Қазақстан өз еркінен тыс көпэтносты елге айналып шыға келді. Ал сол ғасырдың аяқ жағында өз еркімен осы көпэтникалықты сақтап, оны ішкі саясаттың ең басты ерекшелігіне, негізгі ұстанымына айналдыра алды. Біз әртүрліміз, бірақ біз біргеміз және біз бөлінбейміз – бұл ұстаным толық мәнінде осылайша көрініс тапты. Қазақстан халқы Ассамблеясының арқасында бұл ұстаным мемлекеттік деңгейде орнықты.

XX ғасырдың бірінші жартысында Қазақстанға ішінде өз еркінен тыс тиелген адамдарға толы эшелондар ағылғаны белгілі. Ал қазір адамдарда қай елді таңдаймын десе де, ешқандай шектеу жоқ тұста, қаншама адам өмір сүру үшін ерікті түрде осында келіп жатыр. Олардың бұл жерге көшіп келіп жатқанының себебін тек теріс оқиғалармен байланыстыру қате болар еді. Өйткені, қаншама адам жай ғана жақсырақ өмір сүретін жер іздеп, оны осы елден тауып жатыр. Осы елден! Жылына үш жүз алпыс бес күн бойы күн нұрын төгіп тұрған мемлекеттен! Аспаны да алып, мемлекеттік туы да асқақ елден!

Бұл біз үшін мәдениет, өнер және дүниетаным тұрғы-

Если оттолкнуться от идеи о пассиварности и проигнорировать споры о том, что она антинаучна, можно увидеть, как после 2019 года в Казахстане происходят новые пассиварные толчки. Человечество взрослеет и внутри глобальной системы мы также проходим свой пубертатный период. Казахские художники, писатели, режиссеры, музыканты, фэшн-дизайнеры, прочие пассиварии от искусства не перестают создавать смыслы, помещенные в национальную форму. И несмотря на шильдик «сделано в Казахстане», эти смыслы говорят о человеке в целом, а потому интересны во всем мире.

Подтверждение тому – международные выставки, биеннале, кинофестивали, премии.

После 2019 года мы пережили несколько потрясений, продолжаем переживать войны, происходящие не с нами, но коснувшиеся нас ментально, эмоционально, экономически, и каждый день либо укореняемся в желании остаться, либо укрепляемся в желании уехать.

«Ехать вообще-то некуда», – говорю я знакомым, которые поднимают тему переезда, и если долгие сентиментальные объяснения про то, что только на родине можно раскрыться по-настоящему и стать по-настоящему счастливым, не действуют, коротко говорю: «Лучше, чем здесь, не найдете».

В первой половине XX века Казахстан не по своей воле превратился в полиэтническую страну. Под занавес того же века и уже по собственной воле он сохранил свое этническое многообразие, сделав его фирменным отличием внутренней политики, ее базовым принципом. Мы разные, но мы вместе, и мы неделимы – вот как звучит этот принцип в развернутом виде. Благодаря Ассамблее народа Казахстана этот принцип закрепился на государственном уровне.

В первой половине XX века в Казахстан приезжали эшелоны с людьми, которые оказались внутри этих эшелонов не по собственной воле. Сейчас люди добровольно приезжают сюда жить, хотя не ограничены выбором только одной страны. Не всегда их переезд продиктован негативными событиями, иногда люди просто ищут лучшее место под солнцем и находят его здесь. В стране, где солнце светит триста шестьдесят пять дней в году. И с высокого неба, и с государственного флага.

Что это значит для нас в контексте культуры, искусства и мировоззрения? Возможность как и прежде практиковать открытость миру и новым идеям, возможность противопоставить свое – чужому, увидеть, что свое можно сделать лучше, взяв лучшее от чужого и отказаться в чужом от того, что не сделает лучшим свое.

Асхат АХМЕДЬЯРОВ
«Шай», 2016

сынан нені білдіреді? Бұл – әлемге және жаңа идеяларға ашық болуды бұрынғыдай жалғастыру мүмкіндігін, өз дүниемізді өзгелердің дүниесімен салыстыру мүмкіндігін, өзіміздің өзгеден жақсырақ жасай алатындығымызды көру және шетелден алған ең жақсы дүниені өзімізге қалдырып, шетелдегіден де жақсы жасалған өз дүниелерімізді қолдау керектігін білдіреді.

XX ғасырдан бастап Қазақстанда ерекше экожүйе қалыптаса бастады: түркі және азиялық мәдениеттерге еуропалық, кеңестік және этникалық мәдениеттер қосылды, яки әрбір қоныс аударған және осында қоныстанған этностар бұған өз үлесін қосты. Иә, депортацияланбағандар да болды. Олар жылына үш жүз алпыс бес күн бойы Күн нұрын төгіп тұратын осы жерге өздері аяқ басты. Осы күннің астында қуат алып, нәрленіп, тамыр тартып, осы жердің ажырамас бөлігіне айналып шыға келді. Әрбір осында тұратын адамның ішіндегі байырғы адам мен сырттан келген адам бір-бірінен ажырағысыз. Осы, тек осы ғана бізді Олжас Сүлейменов жазғандай биік ете түспек.

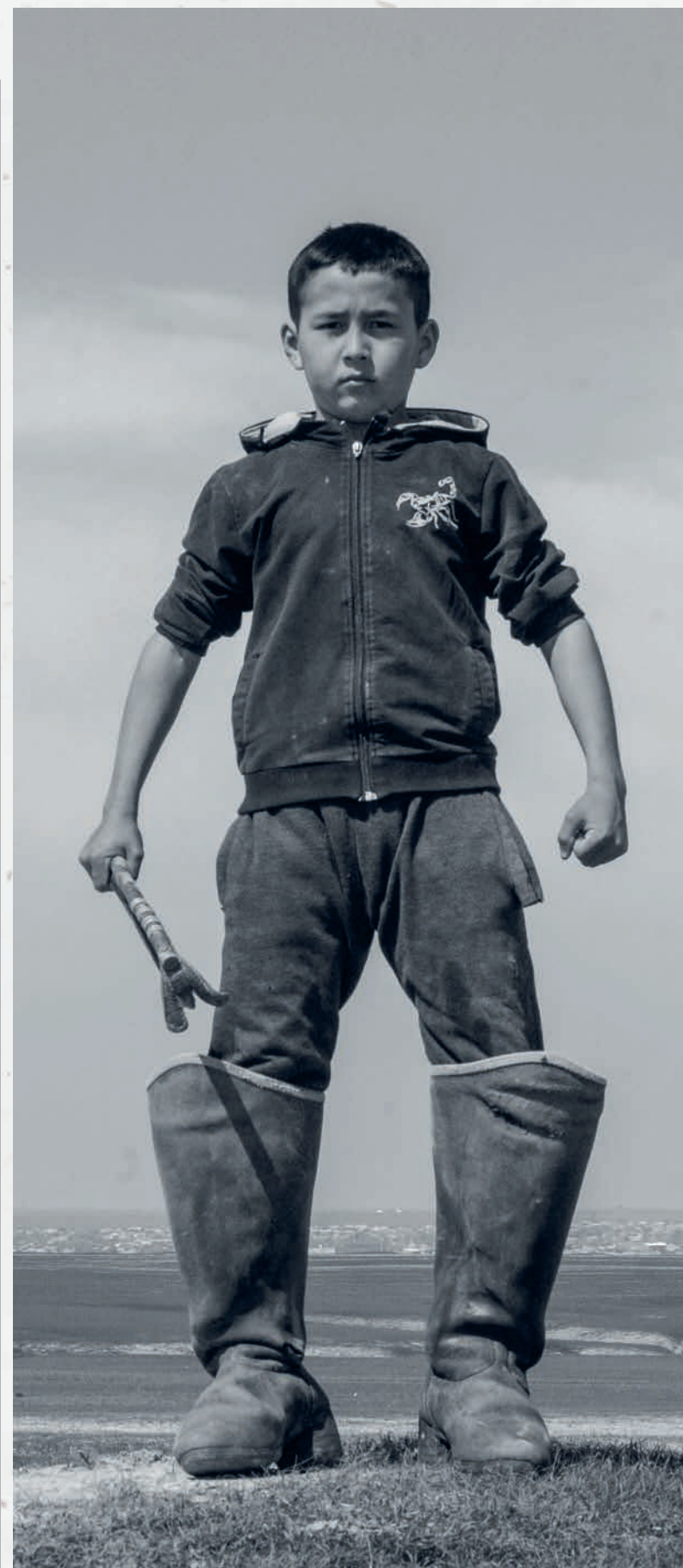
С XX века в Казахстане начала формироваться уникальная экосистема: в тюркское и азиатское добавилось европейское, советское и собственно нутряное – от каждого переселенного и переселившегося сюда этноса. Да, были и те, кого не депортировали. Они пришли сюда сами за солнцем, которое светит триста шестьдесят пять дней в году. И вышло так, что, согревшись под этим солнцем, они проросли под ним новыми корнями и стали неотделимы от этой земли. Как в каждом из живущих здесь внутренний автохтон всегда неотделим от внутреннего иностранца. А это, и только это, делает нас высокими в том смысле, о котором писал Олжас Сулейменов. **К**

Я бывал и таким,
Я бываю индийским дагором!
...Так я буду стоять, пряча руки,
у братских могил...
Я бываю Чоканом!
Конфуцием, Блоком,
Тагором!
...Так я буду стоять, пряча зубы,
У братских могил...
Я согласен быть Буддой,
Сэсю и язычником Савлом!
Так я буду молчать у подножия братских
могил...
Я согласен быть черепом,
Кто-то согласен быть саблей...
.....
Так мы будем стоять!
Мы, Высокие, будем стоять!

Олжас СУЛЕЙМЕНОВ
Чем порадовать сердце?

Асхат АХМЕДЬЯРОВ
«Внутренние связи», 2018
Смешанная техника, дерево

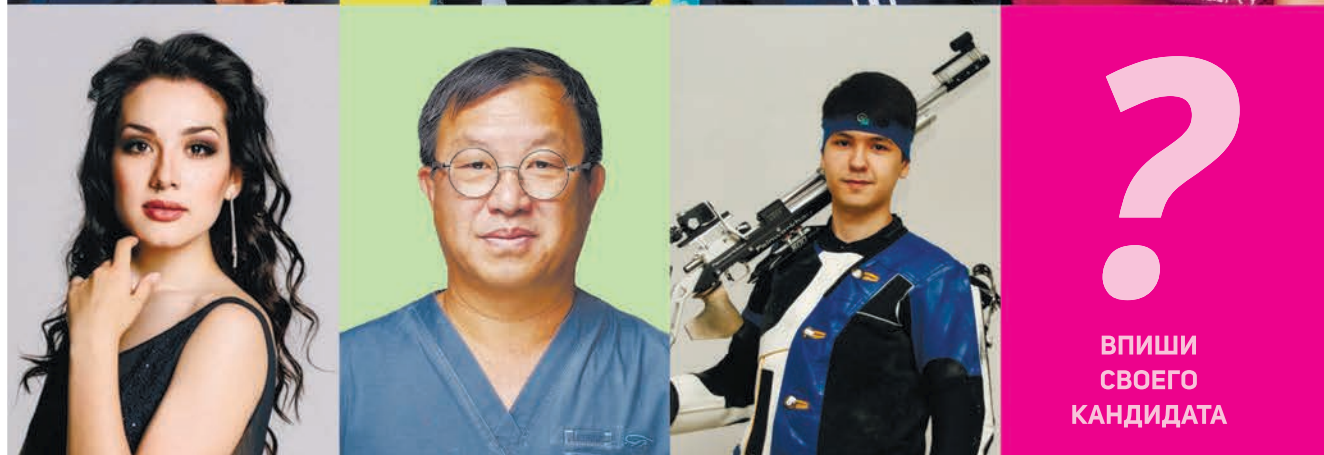
Саид АТАБЕКОВ
«Степные волки», 2022

ВПИШИ
СВОЕГО
КАНДИДАТА

**Танымал
қазақстандық-замандастар
KISTORY нұсқасы бойынша**

**Выдающиеся
казахстанцы-современники
по версии KISTORY**

ВПИШИ
СВОЕГО
КАНДИДАТА

Қазақстанда туып-өсіп, өздерінің еңбегінің, таланты мен табандылығының арқасында әлемдік деңгейде танымал болған адамдар туралы айтайық. Олар – табысқа жетуде шекара жоқ екендігінің дәлелі.

Спорт

Өткен Париж Олимпиадасында Александр Ле мен Ислам Сәтпаев елімізге нысана көздеуден көптен күткен медальды алып берді. Бұл награда Қазақстанға 28 жыл бойы бұйырмаған болатын.

Сегіз жасында Жансая Әбдімәлік Қазақстан тарихындағы ең жас Азия чемпионы атанды. Жарыстарда ол 11 мүмкін болған ұпайдың 10-ын жинап, 21 жасында әлемдегі ең беделді шахмат турнирлерінің бірі – FIDE Women's Grand Prix-ты жеңіп шығып, шахмат спортындағы ең жоғары атақ – Халықаралық гроссмейстер дәрежесіне қол жеткізді.

Бірнеше мәрте әлем чемпионы, әртүрлі титулдардың иегері Ангелина Лукас тек ел беделін халықаралық аренада көтеріп қана қоймай, сонымен қатар Қазақстанда әйелдер боксын насихаттауда да үлкен үлес қосып жүр.

Музыка

2019 жылы Ақсу қаласынан шыққан қарапайым жігіттің өмірі түбегейлі өзгерді – америкалық рэпер Saint Jhn-ның «Roses» әніне жасаған ремиксінің арқасында Imanbek лақап атымен танылған Иманбек Зейкенов «Ең үздік ремикс» аталымы бойынша «Грэмми» сыйлығын жеңіп алған тұңғыш қазақстандық болды.

Бүгінде Димаш Құдайберген – Қазақстанның ең танымал әртістерінің бірі. Өнші 2017 жылы өткен Қытайдың «Singer» шоуы арқылы танымал болды. «S.O.S» әнін орындаған Димаш «Жоғары дауысты ханзада» деген атаққа ие болды. Жас талант үшін Лондон, Нью-Йорк, Мәскеу, Қытай, Франция секілді әлемнің барлық сахнасы құшағын ашты. Димаш өз білімі мен тәжірибесін арттырып, жаңа нәрселерді үйренуді жалғастыруда. Оның талантының арқасында бүгінде оны миллиондаған адамдар тыңдап, қазақ музыкасы үлкен стадиондарда шырқалуда.

Мария Мудряктың сопраносы қазіргі заманның ең әдемі дауыстарының бірі саналады. Мария сахнада үш жасынан бастап ән айтады. Сегіз жасында оны Италияда

Расскажем о людях, которые родились в Казахстане и своим трудом, талантом и настойчивостью добились мирового признания. Они – доказательство того, что успех не знает границ.

Спорт

На минувших Олимпийских играх в Париже Александра Ле и Ислам Сатпаев принесли стране долгожданные медали по спортивной стрельбе. Этой награды у Казахстана не было целых 28 лет.

В возрасте восьми лет Жансая Абдумалик стала самой юной чемпионкой Азии по шахматам в истории Казахстана. На соревнованиях она набрала 10 из 11 возможных баллов, а в 21 год выиграла один из самых престижных шахматных турниров FIDE Women's Grand Prix и завоевала наивысшее звание в шахматном спорте – международный гроссмейстер.

Многочратная чемпионка мира по боксу, обладательница различных титулов, Ангелина Лукас не просто поднимает престиж страны за рубежом, но и популяризирует женский бокс в Казахстане.

Музыка

В 2019 году жизнь обычного парня из небольшого городка Ақсу кардинально изменилась – благодаря ремиксу на трек Roses американского рэпера Saint Jhn Иманбек Зейкенов, также известный как Imanbek, стал первым казахстанцем, удостоенным премии «Грэмми» в номинации «Лучший ремикс».

Сегодня Димаш Кудайберген – один из самых узнаваемых артистов Казахстана. Известность к певцу пришла после китайского шоу Singer в 2017 году. За его выступление с песней S.O.S Димаш получил прозвище «Принц высокого голоса». Для молодого таланта открылись все сцены мира – в Лондоне, Нью-Йорке, Москве, Китае, Франции. Димаш продолжает учиться и пробовать новое. Благодаря его таланту сегодня казахская музыка звучит на огромных стадионах – её слушают миллионы.

Сопрано Марии Мудряк называют одним из красивейших голосов современности. Мария поет на сцене с трех лет. Когда ей было восемь, ее пригласили обучаться в Италии. Несмотря на долгую жизнь за рубежом, Мария называет родиной только Казахстан. Мария Мудряк – победительница и

білім алуға шақырған. Шетелде ұзақ уақыт тұрса да, Мария өз Отаны ретінде Қазақстанды ғана атайды. Мария Мудряк – әлемге әйгілі Placido Domingo's Operalia конкурсын қоса алғанда көптеген халықаралық конкурстардың жеңімпазы және лауреаты.

Кино

Эмир Байғазин жай ғана фильм түсіріп қоймайды, ол жан тебіретер нәзік дүниелер жасайды. Оның 2013 жылы түсірілген тұңғыш фильмі «Гармония сабағы» – көптеген кинофестивальде Гран-при иеленіп, Берлин кинофестивалінде тамаша көркемдік жетістіктері үшін «Күміс аю» сыйлығына ие болды. «Жараланған періште» және «Өзен» драмалары да әлемнің ең ірі кинофестивальдерінде үлкен жеңіспен оралды. Эмир Байғазиннің режиссурасы Венеция, Германия, Оңтүстік Корея, Ресей және басқа да елдерде жоғары марапаттарға ие болды.

Медицина

Юрий Пя – Қазақстандағы кардиохирургия саласының жетекші мамандарының бірі, жоғары білікті дәрігер, медициналық ғылымдар докторы және қоғам қайраткері. 2012 жылы Юрий Пя алғаш рет жүрек трансплантациясын жасады. Оның жүрек-қантамыр ауруларын емдеу әдістері Қазақстанның кардиохирургиясын әлемдік деңгейге шығарды.

IT-технологиялар

Рауан Кенжеханұлы – Google Translate бағдарламасына қазақ тілін түсінуді үйреткен адамның бірі. Ол WikiBilim қоғамдық қорының қамқоршылық кеңесінің төрағасы және халықаралық «Қазақ тілі» қоғамының президенті. Рауан Кенжеханұлының тобының табыстары миллиондаған адамның қарым-қатынас тәсілдерін өзгертуге ықпал етті. Ол әлемдік «Уикипедия» онлайн энциклопедиясының негізін қалаушы Джимми Уэйлстің тарапынан жеке сыйлықпен марапатталып, «Жыл уикипедияшысы» атанды.

Арман Жармағамбетов – жасанды интеллект саласының сарапшысы. Жастайынан ғылым мен технологияларға қызыққан Арман бүгінде Meta компаниясының Facebook AI Research (FAIR) бөлімшесінде жасанды интеллект саласында іргелі зерттеулер жүргізуде.

лауреатка множества международных конкурсов, включая престижный конкурс Placido Domingo's Operalia.

Кино

Эмир Байғазин создает не просто картины, а тонкие миры. Его дебютный фильм «Уроки гармонии», снятый в 2013 году, удостоился множества Гран-при различных кинофестивалей и получил «Серебряного медведя» Берлинского кинофестиваля за выдающиеся художественные достижения. Драммы «Раненный ангел» и «Река» также с триумфом прокатились по всем крупнейшим кинофестивалям мира. Режиссуру Эмира Байгазина отметили высокими наградами в Венеции, Германии, Южной Кореи, России и других странах.

Медицина

Юрий Пя – один из ведущих специалистов в области кардиохирургии в Казахстане, врач высшей категории, доктор медицинских наук и общественный деятель. В 2012 году Юрий Пя впервые провел операцию по пересадке сердца. Его методы лечения сердечно-сосудистых заболеваний вывели казахстанскую кардиохирургию на мировой уровень.

IT-технологии

Рауан Кенжеханұлы стал одним из тех, кто научил Google Translate понимать казахский язык. Председатель попечительского совета казахстанского общественного фонда WikiBilim, президент международного общества «Қазақ тілі». Разработки команды Рауана Кенжеханұлы изменили способы общения миллионов людей. Награжден персональной премией основателя всемирной онлайн-энциклопедии «Википедия» Джимми Уэйлса и назван википедистом года.

Арман Жармағамбетов – эксперт в области искусственного интеллекта. Еще с юности его интересовали наука и технологии, а сегодня Арман проводит фундаментальные исследования в области искусственного интеллекта в подразделении Facebook AI Research (FAIR) компании Meta.

27ЛЕТ УВЕРЕННОГО РОСТА В ЗАЩИТЕ ВРАЧЕЙ И ПАЦИЕНТОВ

СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫЕ
ХИРУРГИЧЕСКИЕ НАБОРЫ И БЕЛЬЕ

ОДНОРАЗОВЫЕ ИЗДЕЛИЯ
ИЗ НЕТКАНОГО МАТЕРИАЛА

ВСЕ ДЛЯ АКУШЕРСТВА
И ГИНЕКОЛОГИИ

МЕДИЦИНСКИЕ ПЕРЧАТКИ

УГОЛЬ-АКТИВ
Биологически активная добавка к пище

ШПРИЦЫ

DOLCE-PHARM

Dolce Pharm крупнейший казахстанский производитель одноразовых изделий медицинского назначения, профессиональных расходных материалов, одноразовой одежды и белья

Объединение покрывает запросы лечебных учреждений Республики Казахстан и ориентировано на экспорт для стран центральной Азии и стран СНГ.

+7 (727) 2 719 809
+7 777 715 7060

sales@dolcepharm.kz

@dolcepharmproducts

Be Wherever You Want To Be

Use Asiana's global network to travel the world freely,
from Seoul to all your favorite destinations

ASIANA AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

